

REPUBLIKA E KOSOVËS – REPUBLIC OF KOSOVO

KOMUNA - MUNICIPALITY

SUHAREKË

OPŠTINSKI PLAN ZA UPRAVLJANJE OTPADOM 2023-2027

OPŠTINA SUVA REKA

1	Prezentacija Opštinskog plana upravljanja otpadom	6
1.1	Svrha i obim plana	6
1.2	Pravna i institucionalna osnova za reviziju plana	6
1.1.	Institucionalni okvir za upravljanje otpadom	7
1.3	Lokalni kontekst	10
2	Postojeće stanje upravljanja otpadom	21
2.2	Usluge sakupljanja i transporta smeća	21
2.3	Pregled sprovođenja plana	23
2.4	Performanse usluge	26
2.5	Finansijski učinak MM	27
2.6	Infrastruktura za odvajanje, reciklažu i odlaganje otpada	28
2.7	Upravljanje drugim kategorijama otpada	28
3	MM ciljevi i operativni plan	30
3.1	Vizija MM	30
3.2	Ciljevi i ciljevi MM	30
3.3	Cilj 1: Sprečavanje i smanjenje stvaranja otpada	30
3.4	Cilj 2: Ponovna upotreba i reciklaža otpada	33
3.5	Cilj br. 3: Pružanje kvalitetnih, efikasnih i održivih usluga MM	41
3.6	Cilj br. 4: Uklanjanje divljih deponija	44
3.7	Cilj 5: Razvoj institucionalnih kapaciteta za upravljanje otpadom	45
4	Plan MUP-a u vanrednim uslovima	47
5	Finansijski, akcioni i plan praćenja	48

Spisak skraćenica:

AMMK Agencija za zaštitu životne sredine Kosova

ASK Agencija za statistiku Kosova

EU Evropska unija

BMZ Nemačko savezno ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj

CEDE Centar za obrazovanje i razvoj životne sredine

DRS sistem vraćanja depozita

ELV automobilski otpad

EPR Proširena odgovornost proizvođača

GIZ Nemačko savezno ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj

KeK Vlada Kosova

ITMB Postrojenje za mehanički biološki tretman

IVMS Integrisani sistem upravljanja otpadom
JICA Japanska agencija za međunarodnu saradnju
KfV Kreditanstalt für Wiederaufbau
KIVER Kosovski institut za istraživanje vode i životne sredine
KLMC Kompanija za upravljanje deponijama na Kosovu
Regionalno preduzeće za otpad KRM
MESPI Ministarstvo životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture
MND Otpad od izgradnje i rušenja
MPEE Otpad od električne i elektronske opreme
Centar za oporavak materijala MRF
OECD Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj
PKMM Opštinski plan za upravljanje otpadom
JPP javno privatno partnerstvo
PZP Proširena odgovornost proizvođača
SIMM Integrisana strategija upravljanja otpadom
Okvirna direktiva o otpadu VFD

Spisak tabela

Tabela 1 Podaci o stanovništvu
Tabela 2 Stanovništvo opštine Suva Reka
Tabela 3 Bilans komunalnog otpada
Tabela 4 Operateri otpada pod opštinskom odgovornošću
Tabela 5. Ostali operateri otpada koji posluju na teritoriji opštine
Tabela 6 Pokrivenost uslugama na teritoriji opštine
Tabela 7. Obuhvat pružanja usluga za EF prema mestu stanovanja
Tabela 8 Tipologija i učestalost pružanja usluga
Tabela 9 Oprema za odlaganje i sakupljanje otpada
Tabela 10 Oprema za sakupljanje i transport otpada
Tabela 11 Pregled realizacije ciljeva aktuelnog PKMM
Tabela 12. Efikasnost osoblja službi Ministarstva prosvete
Tabela 13 Učinak sakupljanja i transporta otpada
Tabela 14. Rashodi MM sistema
Tabela 15 Prihodi i naplata pružanja MM usluga
Tabela 16 Povrat troškova i operativna efikasnost

Tabela 17 Lista ciljeva plana
Tabela 18 Cilj 1 strateški okvir
Tabela 19 Cilj 2 strateški okvir
Tabela 20. Demografske projekcije stanovništva
Tabela 21 Predviđanje stvaranja otpada
Tabela 22 Predviđanje stvaranja otpada po sastavu
Tabela 23. Analiza potencijala otpada koji se može reciklirati
Tabela 24 Raspored odvajanja otpada na izvoru
Tabela 25 Cilj 3 strateški okvir
Tabela 26 Strategija proširenja usluge
Tabela 27 Efikasnost osoblja
Tabela 28 Strateški okvir cilja 4
Tabela 29 Cilj 5 strateški okvir
Tabela 30 Finansijski, akcioni i plan praćenja – Cilj 1, Prevencija i smanjenje
Tabela 31 Finansijski, akcioni i plan praćenja – Cilj 2 Ponovna upotreba i reciklaža
Tabela 32 Finansijski, akcioni i plan praćenja – Cilj 3 Pružanje kvalitetnih usluga
Tabela 33 Finansijski, akcioni i plan praćenja – Cilj 4 Bezbedno odlaganje
Tabela 34 Finansijski, akcioni i plan praćenja – Cilj 5 Razvoj kapaciteta

Govor govornika

Građani opštine Suva Reka, mi kao opštinska administracija smo posvećeni upravljanju otpadom na održiv način. Revizija Opštinskog plana za upravljanje otpadom potvrđuje našu posvećenost u ovoj oblasti. Opština Suva Reka će kroz ovaj plan preduzeti neophodne korake da planirano investira u sistem upravljanja otpadom u opštini. Ovakvo planiranje će poboljšati stanje upravljanja otpadom, očuvanje javnog zdravlja i na kraju uticati na stanje životne sredine u našoj opštini. Prilagođavanjem sistema upravljanja otpadom u opštini takođe želimo da stvorimo uslove za lokalni ekonomski razvoj, kroz akcije odvajanja i reciklaže otpada.

Na kraju, mi kao opštinska uprava pokušavamo da stvorimo čistiju sredinu za naše građane, ali to se može postići samo uz punu saradnju svih aktera u opštini.

U ime građana opštine Suva Reka, zahvaljujem se saradnicima tokom izrade kroz sveobuhvatan i transparentan proces tokom izrade dokumenta, u kojem smo postigli širok konsenzus stanovnika i stručnjaka iz različitih oblasti. Ovakav pristup učinio je da Plan obuhvati interese i specifičnosti svih grupa društva u Opštini, što je dobra osnova da njegova implementacija ima široku podršku svih zainteresovanih strana. Opština je pozdravila posvećenost svih aktera koji su učestvovali u ovom procesu, koji su svojim podacima, primedbama, sugestijama i predlozima unapredili Opštinski plan za upravljanje otpadom, 2023-2027 u opštini Suva Reka, posebno GIZ- u tome je podržao reviziju ovog plana, KIVER, CEDE i tim tehničke podrške da osmisle ovaj strateški dokument kao zajedničku vrednost, koja će povećati kvalitet života uz čistu životnu sredinu za sve građane opštine Suva Reka.

S poštovanjem,
Bali Muharram
Predsednik opštine Suva Reka

1 Prezentacija Opštinskog plana za upravljanje otpadom

1.1 Svrha i obim plana

Plan upravljanja komunalnim otpadom (PUO) Suve Reke je planski dokument za sprovođenje Strategije Republike Kosovo za upravljanje otpadom i Plana Republike Kosovo za upravljanje otpadom na lokalnom nivou, doprinoseći sprovođenju politika. i ispunjenje ciljeva strategije. Kroz PKMM, opština omogućava integrisani pristup upravljanju otpadom, sprovođenjem niza mera, gde je glavni cilj smanjenje komunalnog otpada koji nastaje na izvoru, uspostavljanje i razvoj infrastrukture za tretman otpada, finansijski aspekti sistema , drugi aspekti kao što su praćenje stanja u ovom sektoru, saradnja sa svim akterima, informisanje stanovništva itd. PLMM uključuje:

- Određivanje prioriteta sektora u cilju ispunjavanja i usklađivanja sa ciljevima Strategije integrisanog upravljanja otpadom (SMIM) 2021-2030 i Akcionog plana upravljanja otpadom (PVMIM) 2021-2023; odnosno preduzimanje konkretnih radnji u realizaciji i ispunjenju definisanih ciljeva;
- Evaluacija postojećeg sistema prikupljanja otpada, opreme i osoblja, definisanje osnova postojećih usluga i aktivnosti upravljanja otpadom,

- Regulisanje organizacionih i operativnih aspekata na nivou opštine u saradnji sa drugim akterima koji se bave upravljanjem komunalnim otpadom;
- Uloga i institucionalne i funkcionalne regulatorne odgovornosti sistema upravljanja otpadom;
- Podizanje stručnih kapaciteta kadrova, radi praćenja i evaluacije stanja u ovom sektoru, predlaganja mjera za poboljšanje stanja i dr.;
- Finansijski aranžmani, koji odražavaju finansijske potrebe u cilju postizanja održivosti sistema upravljanja otpadom, kao i analizu finansijskih sredstava za investicije u sektoru.

PKMM će služiti kao planski i operativni okvir za implementaciju sistema upravljanja otpadom, izradu projekata, budžeta i investicionih planova, kao i privlačenje finansijske i stručne podrške.

1.2 Pravna i institucionalna osnova za reviziju plana

Pravni osnov za izradu PKMM definisan je Zakonom br. 04/L-060 o otpadu, koji reguliše aspekte upravljanja otpadom. LM obezbeđuje osnovne propise o MM, uključujući klasifikaciju otpada, uloge i odgovornosti ključnih aktera u upravljanju otpadom, kao i druge aspekte koji se odnose na uslove rada i standarde, licenciranje MM operatera itd.

1.2.1 Pravni okvir za MM

Pravni aspekt u Republici Kosovo u vezi sa upravljanjem otpadom sastoji se od ovog pravnog okvira sa relevantnim specifikacijama:

Zakon br. 04/L-060 "O upravljanju otpadom", 2012 - ovaj zakon, koji predstavlja pravni osnov za utvrđivanje opštinskih nadležnosti u Republici Kosovo za upravljanje otpadom. Prema ovom zakonu, opštine moraju: i) izraditi plan upravljanja komunalnim otpadom, koji mora biti u skladu sa nacionalnim planom; ii) sprovodi opštinski plan za upravljanje otpadom; iii) utvrđivanje poreza i način prikupljanja finansijskih sredstava za opštinske usluge; iv) u skladu sa zakonom, dve ili više opština mogu da sarađuju u upravljanju otpadom.

Prema zakonu, ovi opštinski planovi moraju se uglavnom fokusirati na: 1) šeme/programe prikupljanja otpada; 2) predloge odgovarajućih tehnika za ponovnu upotrebu i reciklažu otpada; 3) program podizanja svesti i edukacije javnosti o upravljanju otpadom; 4) procenu i obračun troškova upravljanja otpadom.

Zakonom je predviđeno da se opštinski plan izrađuje za period od 5 godina i baviće se postojećim i budućim kapacitetima za sakupljanje, tretman i odlaganje otpada, gde će se utvrditi potreba za delovanjem za kvalitetnu uslugu građanima, kao i izrada nacрта, uredbe o upravljanju komunalnim otpadom

Takođe, prema ovom zakonu, upravljanje komunalnim otpadom od strane opština mora se vršiti putem posebnih ugovora sa jednim ili više javnih ili privatnih operatera licenciranih za upravljanje otpadom.

Zakon br. 04/l-111 „O izmenama i dopunama zakona o javnim preduzećima“, 2012.

- Po ovom zakonu opštine imaju pravo da osnivaju javna opštinska preduzeća za upravljanje otpadom.

Zakon br. 04/l-045 „O javno-privatnom partnerstvu – odredbama ovog zakona uređuje se pružanje javnih usluga i/ili javne infrastrukture za upravljanje otpadom, što obuhvata njihovo prikupljanje, sakupljanje, tretman i reciklažu.

1.1. Institucionalni okvir za upravljanje otpadom

Uloge i odgovornosti ključnih aktera u pogledu upravljanja otpadom su sankcionisane Zakonom o otpadu i drugim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima. Glavni organ vlasti za upravljanje otpadom su Ministarstvo za životnu sredinu, prostorno planiranje i infrastrukturu i kosovske opštine.

Prema Zakonu o otpadu, Ministarstvo upravlja opasnim otpadom, toksičnim otpadom, tečnim, industrijskim i sličnim otpadom. Opštine, s druge strane, upravljaju komunalnim otpadom, inertnim otpadom i otpadom od rušenja, kabastim otpadom i drugim neopasnim otpadom.

Član 14 Zakona o otpadu definiše ovlašćenja MSPP i ova ovlašćenja uključuju, između ostalog:

(i). Izrada zakona, strategije upravljanja otpadom; (ii) implementacija strategije i master plana; (iii) izdavanje dozvola operaterima; (iv) i stvaranje baze podataka i informacionog sistema za upravljanje otpadom.

Član 15. Zakona o otpadu definiše ovlašćenja opština i ova ovlašćenja uključuju, između ostalog:

(i) stvaranje sistema upravljanja otpadom; (ii) izradu lokalnog akcionog plana za upravljanje otpadom; (iii) izbor licenciranih lica za upravljanje otpadom; i (iv) utvrđivanje naknada za otpad i način prikupljanja sredstava.

Ostala ovlašćenja za upravljanje otpadom su:

- Ministarstvo za ekonomski razvoj – Upravljanje javnim preduzećima na centralnom nivou, uključujući kompaniju za upravljanje kosovskim deponijama; utvrđivanje naknada za odlaganje otpada
- Ministarstvo zdravlja – Upravljanje otpadom i medicinskim proizvodima
- Ministarstvo unutrašnjih poslova - Vršiti koordinaciju u oblasti zaštite i spasavanja od elementarnih nepogoda i drugih nesreća i po potrebi imenuje učesnike u komisiju za procenu moguće štete od otpada.

- Agencija za vetrinu i hranu – odgovorna je za regulisanje aspekata upravljanja životinjskim otpadom;
- Carina Republike Kosovo – vrši kontrolu, evidentiranje i nadzor uvoza, izvoza i tranzita otpada.
- Policija Republike Kosovo – sarađuje sa agencijama i organizacijama drugih zemalja na identifikaciji, suzbijanju i sprečavanju zabranjenih radnji i zloupotrebe otpada.

Uloge i odgovornosti opštinskih organa u upravljanju otpadom su predstavljene na sledeći način:

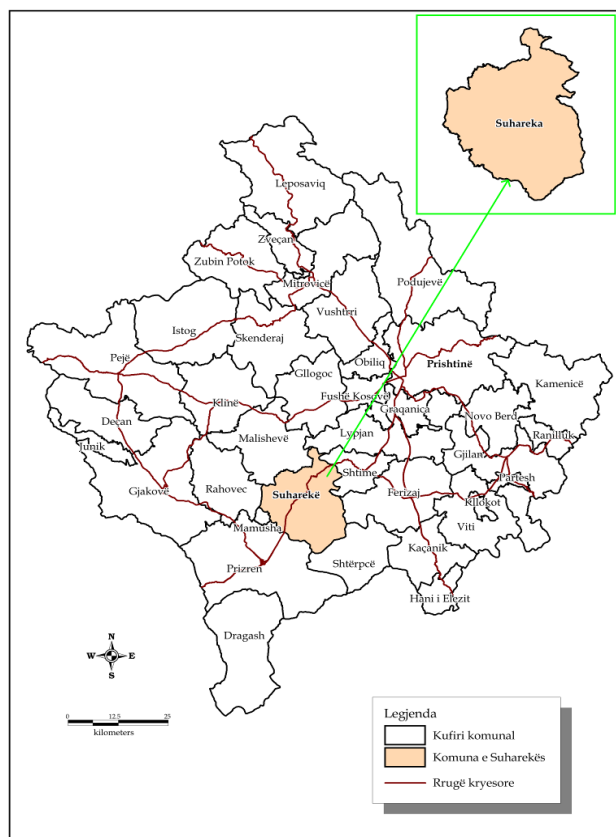
- Direkcija javnih službi (DŠP) – odgovorna je za vođenje svih radova u javnoj i opštinskoj svojini, praćenje rada preduzeća koja se bave održavanjem i čišćenjem puteva i drugih opštinskih prostora. DSHP je takođe odgovoran za utvrđivanje naknada za usluge sakupljanja i odlaganja komunalnog otpada od kompanija za upravljanje otpadom.
- Direkcija za finansije – odgovorna je za predlaganje poreza, taksi i drugih opštinskih dažbina kao i njihovu naplatu.
- Uprava za urbanizam i zaštitu životne sredine - između ostalog, zadužena je za planiranje prostornog i urbanističkog razvoja opštine, pomaže u pripremi lokalne regulative za kontrolu otpada i smeća na teritoriji opštine i takođe pruža podršku u razvoju projekata u očuvanju i održavanju životne sredine.
- Uprava za inspekcijски rad – odgovorna je za nadzor i sprovođenje zakona i odredbi opštinskih propisa iz oblasti Inspektorata zaštite životne sredine, poljoprivrede i šumarstva.
- Opštinska komisija akcionara Preduzeća „Pastertia“ – nadgleda rad Odbora direktora i Komisije za reviziju. Komisija takođe ima ovlašćenje da razreši Upravni odbor u slučaju lošeg rada.
- Upravni odbor preduzeća – vrši direktan nadzor nad upravljanjem i operativnim aktivnostima i ima ovlašćenje da razrešava i imenuje rukovodeće osoblje kompanije.

1.3 Lokalni kontekst

Geografski položaj:

Opština Suva Reka se nalazi u južnom delu Kosova. Graniči se sa opštinama Orahovac, Mališevo, Lipljan, Štimlje, Uroševac i Štrpce. Leži na severnoj geografskoj širini od 42°15' i Javari (severno). Geografska dužina istočno od Jezerca, Guri i Delloci (istok). Ova opština ima površinu od 362 km². Preko površine opštine prolaze mnogi važni putevi koji je povezuju sa glavnim gradom Kosova, Prištinom, sa regionalnim centrom Prizrena i dalje sa Albanijom. Opština Suva Reka pripada regionu Prizrena.

Lokalitet Suva Reka datira još iz praistorije – neolita. Dokaz za to su mnoge ruševine pronađene na različitim lokalitetima opštine. Najkarakterističnije su još uvek neistražene ruševine na lokalitetu zvanom Dibikak. Bogat arheološki lokalitet je i mesto Hisar. Tokom dugih ratova protiv Ilira, Rimljani su uništili mnoga ilirska naselja. U ovom pravcu stradala su naselja, posebno ona utvrđena, koja su tada bila poznata, kao i odbrambena utvrđenja ilirsko-dardanskog stanovništva, kao što je kastel Kasterci. Tokom srednjeg veka naselje Suva Reka (Teranda) služila je kao stajalište za komercijalne karavane nakon čega se iz različitih izvora zna da su se u Suvoj Reci ukrštala dva važna trgovačka puta, put Egnatija koji je povezivao Drač sa Carigradom i put Lisus-Nisus (LezheNish). U novom periodu, u smislu vojnih aktivnosti, Suva Reka se smatrala strateškim mestom poznatom po Karaljevskoj klisuri kao geostrateško mesto za zaštitu Albanske Prizrenske lige kao tadašnjeg Administrativnog centra i kasnijih ustanaka do nezavisnost Albanije. Odlukama velikih sila na Konferenciji ambasadora u Londonu, Suva Reka kao lokalitet ostaje pod vlašću Srbije. Ovaj period označava novu stranicu u istoriji naše teritorije jer je srpska represija bila veoma izražena u cilju etničkog čišćenja i slavizacije ove teritorije, čak i uz velike pokolje poput Nišora, koji je tada imao oko 60 kuća, gde je uništena topovima i pogubljena 42 čoveka i mladića ovog sela. Period od 1913. do 1918. godine poznat je kao najteži period od ova tri, jer je, pored posledica Prvog svetskog rata, poznat i kao period gladi, koji je izazvan i kao posledica rata i kao posledica suše, poznate kao vreme Bugari. Srpska represija je u godinama 1919-1939 primenjivala i novi metod poznat kao agrarna reforma i kolonizacija ove teritorije srpsko-crnogorskim doseljenicima iz raznih delova srpsko-hrvatsko-slovenačke kraljevine, što je izazvalo krajnje siromaštvo albanskog stanovništva koje je uglavnom primitivnom zemljoradnjom i stočarstvom. U ovom periodu albansko stanovništvo je bilo orijentisano ka većem gajenju vinogradarstva. U periodu Drugog svetskog rata i okupacije od strane italijanskih i nemačkih nacista 1941-1945, pored posledica koje je Drugi svetski rat stvorio u istoriji naših krajeva, poznat je i kao period kada je prvi Otvorene su albanske škole, poznate kao doba Italije. U periodu posle Drugog svetskog rata razlog za nerazvijenost ovog područja bila je agrarna reforma koju je sprovela srpska komunistička vlast, koja je imala ozbiljne posledice po stanovnike Suve Reke, uništavajući ekonomsku bazu moćnih albanskih porodica koje su opisivale kao kulak. , jer se nisu uklapali u komunističku ideologiju. Preokret u pogledu privrednog, obrazovnog i kulturnog razvoja, opština Suva Reka je to počela da oseća posle 60-ih godina pa sve do kraja 80-ih godina prošlog veka, kada počinju da se razvijaju neke zanatske i komercijalne delatnosti, hotelijerstvo i izgradnja škola. za uključivanje sve dece u obavezno obrazovanje i obrazovanje

Mapa - Geografski položaj opštine Suva Reka

Opština Suva Reka je okružena visokim planinama, a na severozapadu planinama Pagaruša i Temečina sa nadmorskim visinama od 796 do 828 m, na severu od 922 do 1048 m u Carraljevu, na istoku planinama Jezerci 1677 m. (Kriet e Ahishta) i na jugoistoku sa planinama Sharri 2092m (Dera e Pasha) dok na zapadu leži ravnica (nizija) Prizrena. Prosečna nadmorska visina u opštini je 455m. Površina ove opštine iznosi 361,78km² (što pokriva 3,3% teritorije Kosova. Od površine opštine (od 36099ha) 15074ha ili 41,7% je pokriveno šumama, 19373ha ili 53,7% su poljoprivredne zemljišta i 1652ha ili 4,6% površine ostalo. Klima je kontinentalna sa mediteranskim uticajem, prosečna temperatura je oko 11° C. Iako je teritorija opštine dobro pokrivena mrežom reka (vodena površina), količina rečna voda je nedovoljna za navodnjavanje poljoprivrednih površina.

Klimatski uslovi

Prosečna godišnja temperatura vazduha u Suvoj Reci je 110C. U avgustu se najavljuje apsolutni maksimum od 38,2 0C. Apsolutna amplituda je 52,3 0C. Opština Suva Reka se nalazi na jugu Kosova i ima kontinentalnu klimu sa mediteranskim uticajem. Ključne klimatske vrednosti su navedene u nastavku:

- Prosečne godišnje vrednosti relativne vlažnosti u Suvoj Reci su 74,3%. Najniža relativna vlažnost vazduha u Suvoj Reci je u avgustu 63,2%.
- U Suvoj Reci je najmanja oblačnost u avgustu (2,7), dok je prosečna godišnja oblačnost 5,0 desetina neba.
- Prosečna vrednost padavina u Suvoj Reci iznosi 674,0 mm. Najviše padavina ima u oktobru, a najmanje u februaru i januaru.
- Najveća količina padavina u Suvoj Reci je tokom marta meseca 169,6 mm, dok je minimalna količina padavina na ovoj teritoriji 410,0 mm.
- U Suvoj Reci najčešće vređaju severoistočni (193%), istočni (32%) i jugozapadni (32%), a najmanje vetrovi južni (33%) i severozapadni (13%). Najveću prosečnu brzinu imaju vetrovi jugozapadnog (4,6m/sec) i severoistočnog (3,6m/sec).

Hidrografsku

Geodeta Hidrografsku mrežu koja prolazi teritorijom opštine karakterišu male reke karakterističnih za planinske jaruge ili reke, sa veoma velikim oscilacijama količina vode tokom godine. Tokom sušne sezone u većini ovih reka vode je malo ili uopšte nema, dok se tokom kišne sezone često dešavaju lokalne poplave. Sve vode potiču i teku na teritoriji opštine, osim nekih jaruga kao što su reke Carraleva, Topilla i Blaca, koje izviru na teritoriji opštine Suva Reka, dok većina nastavlja da teče i uliva se na teritoriju opštine. ostalih opština.4,6%. veliki broj reka. Mapa 6 Hidrogeološki obim Najveća reka u opštini i glavna hidrografska arterija je reka Topluka. Ovu reku formiraju tokovi izvora vode koji počinju od prevoja Duhla do Budakove planine i lokalnih jaruga koje formiraju reku Suvu Reku i kao ogranak izvora vode iz Pagaruše i Nišorija (reka Semetište 24). Topluka je jedan od levih rukavaca reke (najveće na Kosovu) Drim i Bardhe. Površina sliva Topluha je $F=510,0$ Rečni sliv km^2 , dok je dužina reke 15,5 km. Sopija formira reka Vranić iz izvora vode iz reke Jezerci i drugi krak iz Crne reke koji se formira od bara vode koja otiče iz ušća Delloca i reke Makiteve. Sliv reke Sopi spaja se sa rekom Topluha u izvoristu opštine Mamuša i uliva se u Drini e Bardhe. Reka Bardhe sa svojim izvorom iz Bjeshke e Mushtisht teče ispod Sallagrazhde i Gelance, spaja se sa rekom Grejkoci ispod sela Gelance i nastavlja svoj tok kroz teritoriju opštine Prizren, spajajući se sa rekom Topluha u selu Zojz i nastavlja svoj tok. teče u pravcu reke Drin.

Prirodni resursi:

Mineralni resursi, njihova eksploatacija, šumski fond, vodni fond itd.

Opština Suva Reka ima razvijenu hidrografsku mrežu, odnosno postoji veliki broj reka (reka) koje prolaze kroz teritoriju opštine. Male reke su reke sa karakterističnim osobinama za

planinske jaruge ili reke, sa veoma velikim oscilacijama količina vode tokom godine. Tokom sušne sezone u većini ovih reka vode je malo ili uopšte nema, dok se tokom kišne sezone često dešavaju lokalne poplave. Sve vode potiču i teku na teritoriji opštine, osim nekih jaruga kao što su reka Carraleva, Topilla i Blaca, koje izviru na teritoriji opštine Suva Reka, dok većina nastavlja da teče i uliva se na teritoriju druge opštinama.

Najveća reka u opštini i glavna hidrografska arterija je reka Topluha. Ovu reku formiraju tokovi izvora vode počev od prevoja Duhla do Budakove planine i lokalnih jaruga koje formiraju reku Suvu Reku i kao ogranak izvora vode od Pagaruše i Nišora. Topluha je jedan od levih rukavaca reke (najveće na Kosovu) Drim i Bardhe. Površina sliva Topluhe¹³ je $F=510,0\text{km}^2$, dok je dužina reke 15,5km. Sliv reke Sopi formiraju reka Vranić iz izvora vode iz reke Jezerci i drugi krak reke Crne reke koji formiraju slivovi koji teku iz ušća Deloka i reke Makiteve. Sliv reke Sopi se spaja sa rekom Topluha na teritoriji opštine Mamuša i uliva se u Drini e Bardhe. Reka Bardhe sa svojim izvorom iz Bjeshke e Mushtisht teče ispod Sallagrazhde i Gelance, spaja se sa rekom Grejkoci ispod sela Gelance i nastavlja svoj tok kroz teritoriju opštine Prizren, spajajući se sa rekom Topluha u selu Zojz i nastavlja svoj tok. tok prema reci Suvoj. Više od polovine površine sliva reke Topluhe čine oranice, oko 30% livade i pašnjaci, 10% planine, a ostalo je pustoš.

Ukupna površina zemljišta u opštini Suva Reka je 36.099 ha. Od ove površine, 19.377 ha (53,7%) - plodno poljoprivredno zemljište, 165 2 ha (5%) - neplodno zemljište ili pustara i 15.074 ha (42%) - šume. Od ukupne površine poljoprivrednog zemljišta, 12.666 ha čine oranice, 1.652 ha neobrađeno i 2.250 ha livade i pašnjaci. Ovo zemljište je zasađeno poljoprivrednim kulturama kao što su žitarice, vinogradi, povrće i drveće. Mineralna bogatstva, što se tiče mineralnih sirovina, opština Suva Reka ima značajan broj preduzeća koja eksploatišu i prerađuju proizvode od kamena.

Stanovništvo

Tabela 1: Të dhënat mbi popullatën			
Regjistrimi ASK 2011		Vlerësimi ASK 2021	
Numri i popullatës	Numri i amvisërive	Numri i popullatës	Ngritje / zbritje %
59722	9145	56366	- 5.6

Podaci treba da se odnose na podatke popisa stanovništva i nedavne podatke o proceni. Da se identifikuju migracioni trendovi u urbanim i ruralnim delovima, neslaganja sa zvaničnim podacima itd.

Podatke treba navesti i za nerezidentno stanovništvo ako su dostupni!

Prema poslednjem popisu stanovništva Kosova 2011. godine, ukupan broj stanovnika opštine Suva Reka je 88.126 (uključujući i nerezidentne stanovnike). Oko 20% (17.625) stanovništva opštine živi u urbanim područjima opštine, dok oko 80% (70.501) živi u njenim ruralnim područjima. Dok je ukupan broj domaćih domaćica u opštini Suva Reka 9194, porodica u proseku ima 6,5 članova.

Prema agenciji za statistiku Kosova, procenjeni porast stanovništva tokom 2014. godine bio je - 483 stanovnika ili -0,79%. Predmetna cifra smanjenja uključuje i migracione elemente koji su uticali na smanjenje broja stanovnika u opštini Suva Reka. Obim stanovništva je otprilike proporcionalan između gradskog i realnog, odnosno: 17.625 stanovnika u urbanom području (20,0%), kao i 70.501 stanovnik u ruralnom području (80,0%).

Tabela 2. Stanovništvo opštine Suva Reka

Popullsia	Total
Banore resident	59,708
Banor jo resident	28,418
Urbane	17,625
Para Urbane	1,765
Rurale	61,750
Rurale e thellë	6,986
Total	88,126

Opštinu Suva Reka, kao teritorijalnu celinu, čine: grad Suva Reka, gradske četvrti i sela.

Teritorija opštine obuhvata Suvu Reku i sledeća 42 naselja: Blace, Budakove, Bukoš, Brešanc, Delloc, Dobrdelan, Dragaćina, Dubrava, Duhel, Dvoran, Grejkoc, Greicec, Gelance, Gjinoc, Javor, Krštec, Gornji Lovrec. , Lešan, Lužnica, Makiteve, Mohlan, Muštišt, Neprebišt, Nišor, Papaz, Pećan, Popolan, Kadrak, Reštan, Rećan, Savrove, Samadrekhe, Sallagrazhde, Semetište, Slapuzan, Sopiye, Stravućina, Tvrđanje, Vranjec, Studenjec, Vranjec Prema poslednjim zvaničnim podacima Kosovske agencije za statistiku iz 2017. godine, opština Suva Reka ima 41 naselje, u kojima živi 88.1265 stanovnika na površini od 361,78 km² sa gustinom stanovanja od 165 st/km².

Stanje životne sredine i biodiverzitet

Obezbediti podatke o životnoj sredini i biodiverzitetu, statusu voda, flore i faune, zagađenju, uticaju ljudi, preduzetim merama zaštite itd.

Zagađenje životne sredine na celoj teritoriji Kosova je veoma ozbiljan problem i prisutno je skoro svuda. Ovo pitanje je takođe evidentno u opštini Suva Reka. Najveće zagađenje izaziva ispuštanje otpadnih voda iz stambenih kanalizacija, kao i iz industrijskih objekata direktno u reke. Takođe, veliki problem je i odlaganje čvrstog otpada u blizini puteva i reka. Pesak se eksploatiše u reci između Reštana i Neprebišta. Zbog potreba za paljenjem ali i za privredom, šume su oštećene bez kriterijuma od meštana sela.

Vazduh

Iako se ne prati i ne zna se koje komponente zagađivača vazduha i koliko ih ima u njemu, zagađeno je u urbanom centru. Ovo zagađenje je uzrokovano prašinom, kao rezultatom industrijskog sagorevanja, kao i saobraćajem (gasovi koje ispuštaju stari automobili bez katalizatora). Koridor autoputa MorineMerdare koji prolazi pored grada značajno je smanjio kretanje vozila koja prolaze kroz grad. Ali tokom praznika i drugih opterećenja leti i zimi i dalje postoji značajno opterećenje vozila, a to je i zbog nepostojanja kružnog puta koji bi preusmerio saobraćaj vozila koja prolaze kroz glavni autoput koji povezuje Prištinu sa Prizrenom. S obzirom da u Suvoj Reci ne postoji centralna toplovodna mreža, sve stambene jedinice se greju na alternativne izvore kao što su drvo, uglj, nafta, koji utiču na zagađenje vazduha.

Vodama

Što se tiče vode za piće, neka naselja imaju problema jer nemaju pristup vodovodu, a vodu za piće dobijaju iz pojedinačnih ili kolektivnih bunara, koji se često ne održavaju na odgovarajući način. Ovi bunari nisu pravilno izgrađeni i kontaminirani su površinskim vodama (kao što su kanalizacija ili kanalizacija), što predstavlja stalni rizik po zdravlje stanovništva. U opštini Suva Reka, 40% stanovnika ima pristup vodovodu, a 45% stanovnika je priključeno na kanalizaciju.

Zemlja

U ovoj opštini zemljište je zagađeno prisustvom divljih deponija gde je samo 43% stanovništva uključeno u službu upravljanja otpadom. Međutim, radi se na implementaciji projekta za eliminaciju divljih deponija i prebacivanje otpada na regionalnu deponiju Prizren. Degradaciju zemljišta izaziva i seča šuma i rad drobilica kamena, kao i upotreba inertnih sredstava u rekama. Zaštita životne sredine je vezana za sektor prirodnog i kulturnog nasleđa (37 prirodnih objekata pod zaštitom), razvoj turizma, poljoprivrede i pozitivno utiče na njih, dok je u suprotnosti sa drugim sektorima, posebno sa industrijom, jer industrija ima negativan uticaj na životnu sredinu.

Flora

Poljoprivredno-privredne površine su obradive površine (23.378 ha), na kojima je poljoprivreda jedna od glavnih privrednih grana. Obradive površine, odnosno njive i bašte (12.918 ha se uglavnom koriste za proizvodnju žitarica) (pšenica, kukuruz, ječam i raž), industrijskog bilja i povrća (bruto, krompir, paradajz, paprika, zelena salata, itd.) i bilja za stoku (detelina i lucerka). Voćnjaci zauzimaju površinu od 426 ha. Drvoprivreda nije tako razvijena privredna grana. Tu se uglavnom uzgajaju šljive, jabuke i trešnje. U međuvremenu, zahvaljujući geografskom položaju, kvalitetu zemljišta i drugim veoma dobrim uslovima za razvoj vinogradarstva, prema podacima „Odseka za vinogradarstvo i vinarstvo“ do kraja 2018. godine, livade obuhvataju površinu od 2.753 ha proizvodnje su 513,84, a pašnjaci 5.578 ha jednu vinograde . Nedovoljno iskorišćene ekonomske oblasti su šume i travnjaci. Postojeće stanje šuma i šumskog fonda, iako su preduzete mere za gajenje, negu i razvoj šuma, nije tako dobro iako su uslovi povoljni. Šumske površine čine 15.561 ha u Suvoj Reci, koje se nalaze na nadmorskoj visini od 455 m, od čega 1.600 do 1.760 m. ha su visoke šume. Šume opštine Ove šume su uglavnom listopadne (hrastove i bukove), dok su četinari prilično zastupljeni. Kao prateće vrste hrastovih šuma su: šipak, gornik, divlje kruške, kesteni i dr., dok šumsko šiblje: glog, čičak, divlja ruža i dr.

Fauna

U vodama ove opštine postoje sledeće vrste riba: deverika, deverika, potočni som, deverika, ali ima i jegulja. U ovim vodama ima i rakova, žaba i vodenih zmija. Uzgajaju se domaće životinje: goveda, ovce, koze i živina. Između ostalog, mali delovi obradivih površina i malobrojni i neproductivni pašnjaci utiču na razvoj stočarstva. Na livadama žive i vrapci, vrane, jarebice, brzaci, sove, svinje, lisice, vukovi.

Podaci o lokalnoj ekonomiji

Dati podatke o glavnim privrednim granama u opštini sa posebnim osvrtom na poljoprivredu i turizam, zapošljavanje, njihove delatnosti. Podaci o količini proizvodnje, izvozu itd.

Ekonomski razvoj u opštini Suva Reka se uglavnom zasniva na nekoliko oblasti koje su prioritet za razvoj opštine i koje su ocenjene kao dobra prilika za razvoj u oblastima kao što su: poljoprivreda, turizam, energetika i proizvodnja. Mala i srednja preduzeća karakteriše različit razvoj delatnosti, dok su velika preduzeća Fabrika gume „Balkan“, Fabrika za proizvodnju vina „AgroKosova Holding“, Fabrika za preradu kože „Solid“, Fabrika tekstila „Arta- Teks“, fabrika za preradu mesnih prerađevina „Flor-en“, fabrika za preradu bezalkoholnih pića „Fruteks“, i niz preduzeća za preradu drveta, plastike, aluminijuma, metalnih proizvoda itd. Važan aspekt ekonomskog razvoja predstavljaju Industrijska zona u Širokom i Agro zona u Samadreksu. Industrijska zona u Širokom Industrijska zona je osnovana 2009. godine, površine 163 ha, sa 78 građevinskih parcela. Područje se nalazi u blizini puta Prizren – Priština, koji je licencirano od

strane Ministarstva trgovine i industrije 2017. godine. Na osnovu projekta (PRrU), područje se sastoji od 12 jedinica,

U Industrijskoj zoni trenutno postoje 53 privredna društva koja imaju ugovor o korišćenju parcela i to: preduzeće „SOLID” sa 280 radnika – proizvodnja obuće i prerada kože, „Graniti&CO Sh.p.k” – proizvodnja stiropora i fasada. lak, N.t.š. "Stomatologia" - proizvodnja farmaceutskih proizvoda, "Seti Commerc" Sh.p.k. - proizvodnja betonskih elemenata, Intertranscopi Compani - proizvodnja armature, Kompanija "I Seferi" - proizvodnja betona i njegovih elemenata, Dardania Vien - proizvodnja vina, Vllesa Co. proizvodi plastične korpe, kao i mnoge druge kompanije koje su deo ove oblasti. Prema dosadašnjim podacima, u Industrijskoj zoni je zaposleno oko 1.000 radnika, a posebno treba istaći da je specijalnost ove zone Srednja stručna škola „Abdil Ramaj“, gde se u ovoj školi pripremaju kadrovi za tržište rada. , posebno za preduzeća koja se razvijaju u okviru Zone.

Agrozona u Samadreke

Agrozona ima površinu od 35 ha, u ZK Samadreke nalazi se u blizini puta Suva Reka-Rahovec. Osnovan je na inicijativu opština Suva Reka i Orahovac. Projekat finansira Evropska unija, za podršku razvoju u južnom ekonomskom regionu Kosova kako bi se stvorilo pogodno okruženje za poslovanje, povećale preduzetničke veštine i otvorila nova radna mesta. Ovaj projekat je direktan i strateški doprinos opštim ciljevima Evropske komisije za stvaranje osnove za održivi razvoj na Kosovu. Prema poslednjim podacima, ukupno 16 korisnika (fizičkih i pravnih lica) su korisnici parcela već 99 godina.

Poljoprivreda

Ukupna površina zemljišta u opštini Suva Reka je 36.099 ha. Od ove površine, 19.377 ha (53,7%) - plodno poljoprivredno zemljište, 1652 ha (5%) - neplodno zemljište ili pustara, a 15.074 ha (42%) - šume. Od ukupne površine poljoprivrednog zemljišta, 12.666 ha čine oranice, 1.652 ha neobrađeno i 2.250 ha livade i pašnjaci. Ovo zemljište je zasađeno poljoprivrednim kulturama kao što su žitarice, vinogradi, povrće i drveće. za poljoprivredu, ruralni razvoj i šumarstvo u opštini Suva Reka tokom 2017. godine, žitaricama je zasađeno 4481 ha, vinovom lozom 949 ha, povrćem 646 ha i drvećem 279 ha. Ostatak zemljišta čini 2250 ha livada, 2010 ha pretvoreno u pašnjak i 2300 ha.

Perikultura

Prilično je rasprostranjena u opštini Suva Reka. Tokom 2017. jednu povrće, gde je glavni usev paradajz, biber, krompir, lubenica, dinja, crni luk itd. Poslednjih godina zasađeno 531

uzgajivačnica povrća u zatvorenom prostoru (plasteniku), gde je prema poslednjoj evidenciji zasađeno 27 ha.

Vinogradima

Opština Suva Reka je poznata po uzgoju vinove loze i proizvodnji grožđa i vina. Prema podacima „Odseka za vinogradarstvo i vinarstvo” do kraja 2018. bilo je 513,84 hektara vinograda koji su pripadali privatnom sektoru, zasađenih u 2589 zasebnih parcela. Zbog politike državnih subvencija i raznih međunarodnih grantova, zahtevi poljoprivrednika za uzgoj vinove loze su sve veći.

Voćnjak

Opština Suva Reka ima povoljne klimatske i zemljišne uslove veoma povoljne za uzgoj drveća. Najviše se gaje jabuke, kruške, šljive, trešnje, breskve, kajsije, orasi i kesteni. Ova delatnost je počela da oživljava, trenutno je više od 50 hektara zasađeno drvećem. Prema podacima Uprave za poljoprivredu, stočarstvo i šumarstvo, poslednjih godina, posebno od 2012. do 2017. godine, više od 30 hektara zasađeno je kulturama jabuke, a sve sa tendencijom povećanja ovih površina. U porodičnoj privredi formiranje bašta sa drvećem je veoma dobro zaživelo i danas imamo 250 ha zasađenih različitim vrstama drveća u dvorištima i baštama kuća.

Brzina

Čuvanje živine je prilično uobičajeno u porodičnim domaćinstvima. Skoro svaka porodica poseduje malu količinu živine, koja se uglavnom koristi za porodične potrebe. Posle rata postojale su 4 mini farme za držanje živine (kapaciteta 3000-4000 grla). Prema poslednjim podacima (januar 2018), od ukupnog broja farmi pilića na slobodnom uzgoju, ima 7 farmi kapaciteta 2000-28.000 pilića. Živinski fond je 39.700 pilića.

Stočar

Posedovanje površina livada, pogodan teren za pašnjake, kao i kontinuirano interesovanje poljoprivrednika za stočarstvo i živinarstvo su značajni potencijali za ekonomski razvoj i ublažavanje socijalnih problema u selima. Stočni fond je pre rata bio bogat stokom (oko 15.234 grla). Tokom rata ovaj fond je prepolovljen i dostigao je brojku od 7.943 muzne krave

TURIZAM

Prelep pejzaž u celoj opštini je osnova za razvoj održivog turizma, ekološkog turizma. U ovom slučaju, grad je takođe koncentrisan u svojim prirodnim i scenskim potencijalima, koji daju osnovu za početak turizma odatle, kao sredina koja istovremeno postaje informativno i prijatno

žarište za turističke aktivnosti vezane za grad i njenih resursa i takođe kao kohezivna tačka svih turističkih aktivnosti koje se odvijaju van urbane teritorije. Opština Suva Reka, na osnovu svojih prirodnih dobara i atraktivnog okruženja za ljubitelje prirode, ima veoma pogodna i interesantna područja za razvoj turizma koja se nalaze u kompleksu planinskog masiva Šara, koji se prostire u severoistočnom i jugoistočnom delu. Muštišta, kao i u oblasti Carralevskih planina.

Prirodne lepote, bogata biljna i vodena vegetacija i nadmorska visina od 1500 do 2400 metara, alpska mediteranska klima, budi želju posetilaca i leti i zimi. Interesantna mesta kulturnog i arheološkog nasleđa koje treba posetiti: Kašterski zamak, Praistorijsko arheološko nalazište u Širokom i Reštanu, Pašina kula u Muštišu, Kuća Rame Blace u Blacu, Kula Jonuza Tafolija u Kadraku, mlinovi Brešanci, mlin u Budvi, Mila Dragačina mlin u Semetištu, planina Šar, kamen Delok, Bukala u Rekanu, džamija Gazi Mehmet-paše u Lešanu, Bela džamija u Suvoj Reci, Muzej u Suvoj Reci. U međuvremenu, iz novije istorije Kosova postoje spomen-obeležja i pojedinačni ili kolektivni nadgrobni spomenici palih boraca, Spomen-kompleks Park mučenika, Spomen-obeležje civilnim žrtvama rata u Suvoj Reci i Spomen-kompleks žrtvama porodice Beriša u Suva Reka.

Javne ustanove

Navesti podatke o javnim i privatnim institucijama sa posebnim osvrtom na obrazovne, zdravstvene i druge javne ustanove.

Usluge javne administracije iz opštine Suva Reka se pružaju kroz glavnu zgradu opštine u Suvoj Reci i 7 mesnih seoskih zajednica Suva Reka, Muštište, Studenčan, Duhel, Đinoc, Nišor, Bukoš, Mohlan i koje nude kratke udaljenosti od naselja kojima služe.

Obrazovne institucije

Na opštinskom nivou obrazovni proces se odvija na tri nivoa, predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju. Obrazovni sistem u našoj opštini prema Nacionalnom okviru kvalifikacija (NSKA): a) Nivo 0: Predškolsko vaspitanje i obrazovanje (uzrast od 3 do 6 godina). b) Nivo 1: Osnovno obrazovanje (prvi stepen osnovnog obrazovanja) u trajanju od 5 godina (od 6 do 12 godina). c) Nivo 2: Niže srednje obrazovanje (druga faza osnovnog obrazovanja) 4 godine (od 12 do 15 godina); i d) Nivo 3: Više srednje obrazovanje u trajanju od 3 ili 4 godine, u zavisnosti od obrazovnih programa koje definiše MONT (obično uzrasta od 15 do 19 godina). Mrežu obrazovnih zgrada čini 29 škola za osnovno i niže srednje obrazovanje i 3 škole višeg srednjeg obrazovanja, koje obuhvataju 11.522 učenika, dok je u obrazovnom procesu angažovano oko 1000 zaposlenih, od čega 786 nastavnika i 38 vaspitača kao i vodeći , administrativno i tehničko osoblje za podršku.

Zdravstvene ustanove

Javna zdravstvena služba u opštini Suva Reka je organizovana na tri nivoa, u Glavnom centru porodične medicine (KKMF) u Suvoj Reci, centrima porodične medicine sa 6 jedinica u Muštištu, Studenčanu, Đinovcu, Duhelu, Mohlanu i Bukošu, kao i ambulate sa 5 jedinica u Grejkocu, Samadrakhe, Sopi, Nišor i Dobrdolan. Površine zdravstvenih zgrada razlikuju se u zavisnosti od nivoa usluge. Površine ambulanti kreću se od 95 do 140 m², dok se površine KMF-a kreću od 205 do 325 m². KKMF u Suvoj Reci ima oko 2270 m², ova površina je nedovoljna u odnosu na opterećenje pacijenata koji gravitiraju ovom centru.

Relevantna opštinska dokumenta

Sledeći planovi moraju biti opisani za koji period su i da li sadrže neke elemente u vezi sa MM.

- Plan razvoja opštine

Razvojni plan opštine Suva Reka „Životna sredina Suve Reke za budućnost“, u okviru glavnih prioriteta, takođe ima prioritet: Zaštita prirodne varijabilnosti, koja se može povezati i sa sektorom upravljanja otpadom, dok je u okviru četiri razvojne stubovi u stubu turizma, zaštita pejzaža i životne sredine su takođe prioriteti.

- Zona karta

Svrha Opštinske zonske karte (MZK) - pored ispunjavanja zakonskih uslova, da opštinskoj vlasti obezbedi instrument za kontrolu razvoja. HZK je multisektorski dokument regulacionog karaktera, kroz koji je detaljno definisana podela teritorije opštine Suva Reka na zone (kao što su slobodni prostori, stanovanje, industrija, poljoprivreda, privredne delatnosti itd.), gde je za svaku zonu definisane su dozvoljene i zabranjene upotrebe zemljišta, uslovi uređenja i izgradnje, kao i mere delovanja za period od najmanje 8 godina.

- Plan za vanredne situacije

Svrha ovog Plana je stvaranje prioriteta za efikasniju koordinaciju između relevantnih subjekata koji su odgovorni za brzo i profesionalno postupanje u slučaju katastrofa. Ovaj osnovni dokument postepeno je postao glavni zadatak u procesu razvoja i izgradnje zaštite i spasavanja u opštini Suva Reka, koji će unaprediti i sačuvati sprovođenje Zakona o elementarnim nepogodama i drugim nepogodama, za zaštitu ljudi, dobara, materijala i imovine od elementarnih nepogoda na teritoriji opštine Suva Reka i da unapredi primenu podzakonskih akata koji proizilaze iz Zakona o elementarnim nepogodama i drugim nepogodama, utvrdi pravce za razvoj operacija zaštite i spasavanja kroz sprovođenje konkretne planove i projekte u ovoj oblasti, koordinaciju i rad sistema zaštite i spasavanja opštine Suva Reka, posebno kada je u pitanju optimalno sprovođenje zaštite i prevencije i postizanje optimalne spremnosti svih nosilaca

zaštite. i spasavanja preduzimati operativne mere u oblasti zaštite i spasavanja od elementarnih nepogoda požara i drugih nepogoda.

2 Postojeće stanje upravljanja otpadom

2.1.1 Podaci o otpadu u opštini

Proizvodnja i sastav otpada:

Analizom i obradom podataka izveštaja opštine i operatera za sakupljanje i odvoz komunalnog otpada KRM „Ekoregijoni“ Š. A. Operativna jedinica u Suvoj Reci je izvela podatke o nagomilanoj količini komunalnog otpada tokom 2021. godine. Treba napomenuti da nisu rađene analize za sastav otpada na nivou opštine. Na osnovu izveštaja opštine i operatera, od ukupne količine od 15.181 tone prikupljenog otpada iz 8.740 opsluženih domaćinstava, što se procenjuje na 56.366 stanovnika, proizilazi da je proizvodnja komunalnog otpada po stanovniku u opštini Suva Reka za 2021. godine iznosi 265 kg /stanovnik/god.

Tabela 3: Bilanci i mbeturinave komunale				
Kategoria	Mënyra e përcaktimit të sasisë	Mbeturinat e grumbulluara nga operatorët	Mbeturinat e tregtuara / ricikluara	Mbeturinat e deponuara
Mbeturina mikse komunale	Peshim	15 181	-	15 181
Total:				

2.2 Usluge sakupljanja i transporta smeća

Operatori usluga sakupljanja i transporta

U opštini Suva Reka, trenutno u okviru KRM Ekoregijoni S.A.- Prizren, uslugu prikupljanja i sakupljanja komunalnog otpada vrši operativna jedinica u Suvoj Reci.

Tabela 4: Operatorët e mbeturinave nën përgjegjësi komunale					
	Emri i operatorit (biznesit)	Forma e pronësisë	Kategoria e menaxhuar e mbeturinave	Mbulimi me shërbim %	Statusi i kontraktimit (po/jo)
Operatori 1	Krm Ekoregijoni Sh.A	Ndermarrje Publike Lokale – Regjionale		95.6 %	

Tabela 5: Operatorët tjerë të mbeturinave që operojnë në territorin e komunës				
	Emri i operatorit (biznesit)	Forma e pronësisë	Kategoria e mbeturinave të menaxhuara	Sasia e mbeturinave të menaxhuara
Operatori 1	NA			

Pokrivenost usluga:

Osnovna usluga koju opština i operater trenutno nude građanima u pogledu komunalnog otpada je sakupljanje, transport i konačno odlaganje na regionalnoj deponiji Prizren u Landovici.

Pokrivenost uslugom sakupljanja otpada za domaćinstva do kraja 2021. godine u opštini Suva Reka je dostigla 95,6%.

Tabela 6: Mbulimi me shërbim në territorin e komunës

Emri i operatorit	Numri i EF	Numri i EF të shërbyera	Numri i bizneseve aktive	Numri i bizneseve të shërbyera	Numri i institucioneve	Numri i institucioneve të shërbyera
Ekoregjioni	8740	12109	850	788	72	60

Tipologjia pružanja usluga:

Pružanje javne usluge prikupljanja otpada u opštini Suva Reka organizovano je na celoj teritoriji opštine, uključujući grad i seoska naselja. Služba se u gradu obavlja svaki dan, dok se u seoskim naseljima jedan dan u nedelji, a po zahtevu zajednice ova usluga obavlja i češće dva puta u toku nedelje.

Tabela 8: Tipologjia dhe frekuenca e ofrimit të shërbimit

Vendbanimi	EF të shërbyera derë më derë %	Frekuenca e shërbimit	EF të shërbyera me shporta / kontejnerë të përbashkët %	Frekuenca e shërbimit
Zona urbane qendra ¹	30%	7/ javë	70%	7/ javë
Zona rurale	100%	1/ javë	Nuk ka	1/ javë

Dok u tabeli br.10 prikazan je broj i vrsta kamiona koji sakupljaju otpad u opštini Suva Reka.

Tabela 10: Pajisjet për grumbullim dhe transport të mbeturinave

Brendi	Tipi	Kapaciteti ton apo m3	Viti i prodhimit	Targat	Gjendja (e mirë /funktionale/e keqe)
Kamion	Isuzu	5.8	2012	01-742-FR	E mire
Kamion	Hino	8.88	2020	04Z-18-24	E mire

¹ Ndërtesa shumëkatëshe me banim kolektiv

Kamion	Hino	8.88	2020	04Z-03-24	E mire
Kamion	Hino	8.88	2020	04Z-28-24	E mire
Kamion	Hino	8.88	2020	04Z-29-24	E mire
Kamion	Mercedes	4.62	2021	04Z-31-24	E mire
Kamion	Mercedes	4.62	2021	04Z-32-24	E mire
Kamion	Mercedes	14.6	2004	04-208-GH	E keqe
Kamion	Iveco	7.0	2001	04-174-CC	E keqe
Kamion	Mitsubish	4.00	2009	04-204-DI	E keqe
Kamion	Man	7.0	1989	04-852-HF	E keqe
Traktor	Ferguson	2.5	1999	424-KS-162	Funksionale
Kamionet	Mercedes	2.14	2012	04-416-IM	Funksionale

2.3 Pregled implementacije plana

U planu upravljanja otpadom, opština Suva Reka je imala 7 glavnih ciljeva kao što su: izrada pravnog okvira za MM, konsolidacija usluge, podsticanje inicijativa za minimiziranje stvaranja otpada, povećanje nivoa prikupljanja, odvojeno sakupljanje otpada u određenim frakcijama, kao i kao uklanjanje divljih deponija.

U sledećoj tabeli su detaljnije prikazani ciljevi plana, indikatori uspešnosti, planirani ciljevi, njihova realizacija, kao i konkretni komentari za svaki cilj. Generalno, rezultati ostvarivanja ciljeva su skromni zbog nedostatka infrastrukture i institucionalnih kapaciteta. Takođe je vredno napomenuti da neki ciljevi plana nisu bili realni, a neki drugi uopšte nisu bili relevantni.

Kakva god da je ova revizija sadašnjeg PKMM-a, ona treba da nam posluži kao pouka i kao orijentacija za izradu sledećeg PKMM-a, kako bi se jasno pozabavile okolnostima i razlozima koji su uticali na neispunjenje ciljeva.

Tabela 11: Pasqyra e realizimit të objektivave të PKMM aktual

	Objektiva e MM	Aktivitetet	Indikoret e suksesit	Ndikimi i pritshëm	Realizimi
1.	Riorganizimi institucional për menaxhim me mbeturina	Formimi i strukturës organizative dhe përshkrimi i vendeve të punës Planifikimi buxhetor Angazhimi i stafit	Numri i zyrtarëve të angazhuar në fushën e mbeturinave në Komunën e Suharekës	Forcimi institucional për menaxhimin e mbeturinave	50 %

2.	Përmirësimi i kornizës rregullative për menaxhimin e mbeturinave	Përgatitja e rregulloreve për menaxhimin e mbeturinave dhe miratimi i tyre Përgatitja e rregullores për tarifa për shërbimet e grumbullimit të mbeturinave dhe miratimi i saj	Numri i rregulloreve të miratura	Përmirësimi i procedurave dhe rregullave për menaxhimin e mbeturinave	70 %
3.	Vendosja e sistemit të tarifave dhe i inkasimit të mjeteve	Përcaktimi i modelit të tarifimit Planifikimi buxhetor Përcaktimi dhe rishikimi taksës dhe tarifave të shërbimit Instalimi i sistemit softuerik për tarifa Implementimi i inkasimit të taksës dhe tarifës mbi mbeturina	Rritja e % në inkasimin e te hyrave për mbeturina	Përmirësimi i pagesave për shërbimet e mbeturinave	0 %
4.	Përmirësimi i sistemit për menaxhimin e mbeturinave	Analiza e nevojave dhe e efikasitetit të kompanisë (kompanive) për ofrimin e shërbimit të grumbullimit të mbeturinave sipas zonave	Rritja e mbulushmërisë së zonave me shërbim për grumbullimin e mbeturinave dhe grumbullimi më efikas i mbeturinave	Numri vendbanimeve (% e territorit) të përfshira në sistemin e grumbullimit të mbeturinave	90 %
5.	Rritja e riciklimit dhe kompostimit të mbeturinave	Përcaktimi i zonave dhe institucioneve për shpërndarjen e kompostereve dhe shportave për ndarjen e mbeturinave Blerja dhe shpërndarja e komposterëve Blerja dhe shpërndarja e shportave për ndarjen e mbeturinave	Numri i kompostereve të shpërndarë Numri i shportave për ndarjen e mbeturinave Numri i institucioneve të përfshira në sistemin e ndarjes së mbeturinave	Rritja e sasisë së mbeturinave të ricikluara dhe të kompostuara Zvogëlimi i sasisë së mbeturinave që dërgohen në deponi Rritja e vetëdijesimit për riciklimin dhe kompostimin e mbeturinave	10 %
6.	Eliminimi i deponive ilegale ekzistuese	Plani operative për eliminimin e deponive ilegale Zbatimi i planit operativ për eliminimin e deponive ilegale	Numri i deponive ilegale të mbeturinave të eliminuara Sasia e mbeturinave të larguara nga deponitë ilegale	Reduktimi i deponive ilegale të mbeturinave Reduktimi i sasisë së mbeturinave të hedhura në sipërfaqe publike	70 %
7.	Vetëdijësimi dhe edukimit për menaxhimin e mbeturinave	Planifikimi i aktiviteteve edukative në shkollë Zbatimi i aktiviteteve edukative në shkollë Planifikimi i aktiviteteve me amvisëritë dhe bizneset Zbatimi i aktiviteteve edukative dhe ndërgjegjëse me biznese dhe amvisëri	Komuna e Suharekës Drejtoria e Shërbimeve Publike Drejtoria e Arsimit, Zyra e informimit	Numri i shkollave të përfshira në aktivitete Numri i amvisërive dhe bizneseve të përfshira në aktivitete Numri i broshurave të shpërndara Numri i informatave	30 %

2.4 Performanse ushëge

Efikasnost osoblja pružaoca usluga:

Sledeća tabela prikazuje osoblje angažovano na pružanju usluga za MM u opštini Suva Reka, uključujući osoblje direktno angažovano u operacijama, kao i indirektno i administrativno osoblje KRM Ekoregijoni, operativne jedinice u Suvoj Reci, koja pruža usluge upravljanja gubljenje.

Osoblje angažovano na pružanju usluga uključuje osoblje direktno angažovano u operacijama, kao i indirektno i administrativno osoblje koje podržava pružanje MM usluge. Ukupan broj zaposlenih je 66, a odnos direktnog osoblja i administrativnog osoblja je 62% / 38%. Generalno, efikasnost osoblja Ekoregiona u opštini Suva Reka je povoljnija nego u drugim opštinama, iako je osoblje operatera angažovano samo na prikupljanju mešovitog otpada, a ne u bilo kakvoj aktivnosti separacije i reciklaže.

Tabela 12: Efikasiteti i stafit të shërbimeve të MM	
Kategoria	Numri i stafit
Stafi direkt	41
Kryepunëtorë	3
Shoferë	10
Punëtorë	28
Total staf direkt:	
Staf indirekt dhe administrative	
Drejtorët e bordit	1
Menaxhmenti i lartë ²	3
Zyrtarë të rangut të mesëm	3
Staf teknik	
Zyrtarë të rangut fillestar	15
Staf tjetër	3
Total staf indirekt dhe administrative:	25
Total staf të MM	66
Mbeturina të grumbulluara	15 181 ton
Efikasiteti i stafit / ton mbeturina të grumbulluara	4,35
EF të shërbyera	12 109
Efikasiteti i stafit / EF të shërbyera	5.4

Performanse prikupljanja i transporta sredstava:

² KE, ZKF, direktorët e departamenteve, dhe pozita tjera të larta.

Prosečna potrošnja nafte je 4,8 l/tona i isto je nešto visoka iako je opština Suva Reka seoska opština i deponija Ladovice je daleko od nečega što utiče na potrošnju. Na ovu neefikasnost uticalo je nedostatak detaljnog operativnog plana, kao i prisustvo zastarele mašinerije koja nije efikasna.

Tabela 13: Performanca e grumbullimit dhe transportit të mbeturinave	
Kategoria	Performanca
Kamionët në operim	7
Kapaciteti maksimal operues (ton)	50
Mbeturinat e Grumbulluara (ton/vit)	KMDK 14372.9 +Deponi private 808.64 = 15181.54 ton
Xhiro (xhiro/vit)	
Kilometrazhi (km/vit)	15898
Konsumi i naftës (l/vit)	73,046 liter
Efikasiteti i Shfrytëzimit %	
Efikasiteti i shfrytëzimit të kamionëve	
Konsumi i naftës l/100km	4.81
Konsumi i naftës l/ton	4.59

2.5 Finansijski učinak MM

2.5.1 MM troškovi usluga

Struktura rashoda za pružanje usluga otkriva činjenicu da se velika većina rashoda odnosi na plate i administrativne troškove, dok je amortizacija veoma mala zbog zastarelih sredstava.

Operater mora poboljšati operativnu efikasnost kako bi osigurao dodatna sredstva za investicije u obnovu kapitala

Tabela 14. Shpenzimet e shërbimit të MM		
Kategoria e kostove dhe shpenzimeve	Kostot (€/vjet)	Pjesëmarrja %
Shpenzimet e pagave	348,390.66	62,7%
Shpenzimet e materialit direkt ³	171,239.39	30,8%
Shpenzimet indirekte dhe administrative	36,271.65	6,5%
Amortizimi		
Total:	555,901.70	100%

2.5.2 Prihodi i naplata pružanja MM usluga

³ Nafta, pagesa e deponisë, mirëmbajtja dhe riparimet e kamionëve dhe kontejnerëve, regjistrimi i kamionëve, etj.

Prihodi u sledećoj tabeli odnose se na primarne i sekundarne poslovne prihode. Domaćinstva su najvažnija kategorija prihoda 67,9%, zatim preduzeća 13,9% i institucije 3,7%. Stopa naplate je 100% zbog naplate starih dugova, dok je za domaćinstva 97,9%.

Tabela 15: Të hyrat dhe arkëtimi i ofrimit të shërbimeve të MM				
	Të hyrat		Arkëtimi	
Të hyrat operative	€/vjet	%	€/vjet	%
-Amvisëritë	467,206.99	67,9%	457,245.77	97,9%
-Bizneset	95,884.19	13,9%	99,433.55	103,7%
-Institucionet	25,456.08	3,7%	27,067.32	106,3%
-Nga shërbimet tjera të kontraktuara	99,969.16	14,5%	107,966.70	108,0%
Total:	688,516.42	100%	691,713.34	100,5%

2.5.3 Povrat troškova i operativna efikasnost

Sledeća tabela prikazuje poređenje troškova i prihoda kao i obračun konačnih indikatora učinka. Opština Suva Reka pokriva troškove, ali to se radi na račun investicija, što ne predstavlja stabilnost na srednji i dugi rok.

Tabela 16: Mbulimi i kostove dhe efikasiteti i operimit	
Kostot e MM	555901.70
Të hyrat e MM	688,516.43
Arkëtimi	691,713.34
Shkalla e mbulimit nga faturim i%	
Shkalla e mbulimit nga arkëtimi %	100.39%
Kosto për ton të mbeturinave	36.62

2.6 Infrastruktura za odvajanje, reciklažu i odlaganje otpada

Centri za transfer i reciklažu

Opština Suva Reka nema centar za separaciju i klasifikaciju, niti transfer stanicu, već direktno šalje prikupljeni otpad na regionalnu deponiju Prizren u Landovici.

deponija

Opština Suva Reka je odlukom Skupštine opštine odredila lokaciju za odlaganje građevinskog otpada – rušenja. Deponija otpada se nalazi u Širokom, gde se trenutno odlaže bez prethodnog tretmana. U okviru razvoja projekta sa JICA za podršku opštini Suva Reka, projekat Podizanje kapaciteta za upravljanje otpadom ka zdravom društvu, faza 2 radi se na funkcionalizaciji centra za tretman i reciklažu KD. gubljenje.

2.7 Upravljanje drugim kategorijama otpada

On pruža osnovne podatke o tome kako se upravlja sledećim kategorijama otpada:

- Upravljanje kabastim otpadom

Upravljanje kabastim otpadom na teritoriji opštine Suva Reka za domaćinstva grada Suve Reke vrši kompanija KRM Ekoregioni. Vredi napomenuti da na regionalnom nivou ne postoji lokacija za tretman ove vrste otpada.

- Upravljanje otpadom od izgradnje i rušenja:

Upravljanje otpadom od izgradnje i rušenja na celoj teritoriji opštine nije moguće zbog udaljenosti. Ova vrsta otpada koji nastaje rušenjem objekata i sl. šalje se na deponiju koju je odredila opština Široki i koju uglavnom koriste stanovnici grada Suve Reke. Predmetna deponija je skoro zatvorena. Opština istražuje novu lokaciju za KD otpad, koja će kao centar opsluživati sve građane opštine Suva Reka

Upravljanje životinjskim otpadom

Upravljanje životinjskim otpadom ostaje izazov za opštinu Suva Reka. Trenutni oblik tretmana životinjskog otpada od strane Agencije za veterinu i hranu je kroz ugovaranje operatera koji vrši sahranu i dezinfekciju prostora na kome su uginule životinje. Ostali životinjski otpad koji stvaraju klanice i domaćinstva u opštini Suva Reka, baca se u kontejnere zajedno sa komunalnim otpadom i završava na regionalnoj deponiji u Landoviće-Prizren. Ovakva situacija će se nastaviti sve dok AVUK ne operacionalizuje postrojenje za tretman ovog otpada.

- Upravljanje medicinskim otpadom

Sakupljanje i sakupljanje medicinskog otpada vrši KRM Ekoregioni i isti se šalje u postrojenje za sterilizaciju u Prizrenu, koje ima ugovor sa KKMF i AMF. Dok se prikuplja medicinski otpad iz privatnih ordinacija, nema podataka o tome kako se ova delatnost obavlja.

- Upravljanje drugim kategorijama otpada

Za ostale kategorije otpada koji nastaju u opštini Suva Reka, kao što su baterije, otpadno ulje, otpad od električne i elektronske opreme, opština ne raspolaže podacima o ovom otpadu. Ovu vrstu otpada uglavnom organizuje privatni sektor koji ovaj otpad prikuplja i sakuplja.

3 MM ciljevi i operativni plan

3.1 Vizija MM

Opština Suva Reka ima za cilj da pruži usluge upravljanja otpadom svim svojim građanima. Pored ove akcije, opština ima za cilj povećanje kvaliteta usluga kroz saradnju sa svojim građanima i drugim relevantnim akterima.

Promovisanjem 3R koncepta, odnosno smanjenja, ponovne upotrebe i reciklaže, opština ima za cilj da postepeno počne sa odvajanjem otpada (od domaćinstava, do škola i institucija i preduzeća), da edukuje građane o prednostima odvajanja otpada i da stvori infrastrukturu za privredu. razvoj lokalnog, odnosno stvaranje mogućnosti za građane da stvore finansijski

stabilna preduzeća u sektoru. Na kraju krajeva, opština ima za cilj stvaranje čistijeg okruženja za svoje građane, što bi uticalo na povećanje blagostanja građana.

3.2 Ciljevi i ciljevi Ministarstva prosvete

Standardizovani format PKMM sadrži pet ciljeva prikazanih u tabeli ispod (iako lista nije ograničena):

Tabela 17: Lista e objektivave të planit	
Numri objektivit	Emërtimi
Objektivi 1	Parandalimi dhe minimizimi i gjenerimit të mbeturinave
Objektivi 2	Ripërdorimi dhe riciklimi i mbeturinave
Objektivi 3	Ofrimi i shërbimeve cilësore, efektive dhe efikase të shërbimeve
Objektivi 4	Eliminimi i deponive ilegale
Objektivi 5	Zhvillimi i kapaciteteve institucionale për menaxhimin e mbeturinave

3.3 Cilj 1: Sprečavanje i smanjenje stvaranja otpada

Opština Suva Reka je posvećena preduzimanju odlučnih koraka da spreči ili smanji stvaranje otpada. Sprečavanje i smanjenje nastajanja otpada je u skladu sa hijerarhijom prioriteta upravljanja otpadom predviđenim zakonom i strategijom.

Tabela 18: Korniza strategjike e Objektivit 1								
Nr.	Aktiviteti / masa	Treguesi	Vlera bazë	Caku				
			2022	2023	2024	2025	2026	2027
1.1	Mbeturina të grumbulluara për kokë banori (kg /ditë)	Sasia e mbeturinave të grumbulluara për banor (kg /ditë)	-	-	-	-	-	-
1.2	Riorganizimi i shërbimit për të mundësuar matjen e mbeturinave të grumbulluara	Shërbimi është riorganizuar për të bërë matjen e mbeturinave në pikën e grumbullimit	-	-	1	-	-	-
1.3	Zbatimi i tarifave volumetrike	Tarifat volumetrike janë miratuar dhe po aplikohen		-	-	1	-	-
1.4	Futja e pakos stimuluese	Pako stimuluese është hartuar dhe miratuar	-	-	-	1	-	-
1.5	Shpërndarja e komposterëve individual	Numri i komposterëve individual të shpërndarë për EF dhe biznese „zero ëaste“	-	100	200	200	200	300
1.6	Zbatimi i fushatës informative për parandalimi dhe	Fushata informative po zbatohet	-	1	1	1	1	1

minimizim të gjenerimit të mbeturinave								
--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.3.1 Mere i aktivnosti za sprovođenje Cilja 1

Reorganizacija usluge kako bi se omogućila primena tarifa zasnovanih na merenju:

Dosadašnji način organizovanja usluge, osim kod velikih preduzeća i institucija, nije zasnovan na merenju otpada koji nastaje za sakupljanje. Čak i u slučaju prikupljanja od vrata do vrata za domaćinstva u stambenim i ruralnim sredinama, merenje za domaćinstva koja se opslužuju još uvek nije urađena. Ovaj način usluge onemogućava primenu merenih tarifa i kao takav se mora transformisati. Takođe, provajderi usluga nemaju tehniku niti kapacitet da implementiraju obim.

Da biste reorganizovali uslugu, potrebno vam je:

- Plan reorganizacije usluge koji će omogućiti sprovođenje merenja otpada na sabirnom mestu
- Obezbeđivanje infrastrukture za merenje stvaranja akumuliranog otpada
- Obuka osoblja pružaoca usluga za implementaciju PAIT šeme

Primena volumetrijskih naelektrisanja na osnovu merenja

Trenutne stope se utvrđuju na osnovu predviđene količine otpada za domaćinstva i preduzeća.

Problem sa ovim naknadama je što one ne promovišu smanjenje proizvodnje otpada kroz plaćanje, dok neki potrošači sa većom proizvodnjom imaju koristi od plaćanja niže od cene usluge. Da biste prešli na volumetrijske tarife, potrebne su sledeće aktivnosti:

- Prelazak izmerenih naknada za usluge
- Ažuriranje softvera za naplatu kako bi se omogućile merene naknade
- Primena PAIT naknada

Izdavanje podsticajnog paketa za preduzeća sa „nultom ambalažom“ i „nula otpada“:

Opština ima interes da razvije lokalnu ekonomiju zasnovanu na kružnoj i održivoj bazi. Ideja je da ova preduzeća deluju u pravcu minimizacije i smanjenja otpada. U zemljama EU i šire otvaraju se prodavnice koje svoje proizvode prodaju bez ambalaže, kao i restorani koji kompostiraju otpad od hrane.

Ideja je da ove prodavnice budu konkurentnije sa nižim cenama što bi ih učinilo atraktivnim za potrošače. Potrošačima sa većom ekološkom svešću takođe bi se ponudila mogućnost da se snabdevaju u ovim prodavnicama.

Opštine mogu odigrati svoju ulogu da promovišu ova preduzeća i olakšaju njihovo poslovanje putem fiskalnih olakšica. Neke od mera koje će opština preduzeti su:

- Proučavanje načina uvođenja fiskalnih podsticaja i troškova i koristi
- Uvođenje odgovarajućih fiskalnih podsticaja, uključujući preferencijalne stope;
- Analiza sprovođenja zelenih nabavki za ove subjekte;

Distribucija kompostera za stambene kuće i "zero waste" restorane:

Opština će besplatno ili uz sufinansiranje deliti pojedinačne kompostere koji će smanjiti otpad koji će se bacati u kontejnere ili korpe koje će sakupljati i transportovati operater.

Povećanje svesti potrošača o pitanjima minimizacije i smanjenja stvaranja otpada kroz informativne kampanje.

Opština će organizovati informativnu kampanju za građane, privredu i institucije o značaju sprečavanja i smanjenja stvaranja otpada, kao i savete za postizanje ovog cilja.

3.4 Cilj 2: Ponovna upotreba i reciklaža otpada

Primarni fokus ovog cilja je vezan za ponovnu upotrebu i reciklažu komunalnog otpada kao i drugih kategorija otpada u nadležnosti opštine sa posebnim naglaskom na MND, kabasti otpad i komercijalni otpad.

Iako gume, električni i elektronski proizvodi, baterije itd. nisu u nadležnosti opštine, međutim, pozivajući se na pravni okvir i spoljnu praksu, opština će organizovati organizovanu šemu sakupljanja ovog otpada u okviru proširene šeme odgovornosti proizvođača.

Sljedeća tabela daje strateški okvir za cilj 2 zajedno sa nekim predloženim akcionim merama:

Tabela 19: Korniza strategjike e Objektivit 2								
Nr.	Masat / aktivitet / treguesi i performancës	Treguesi	Vlera bazë	Caku				
			2022	2023	2024	2025	2026	2027
2.1	Studimi i gjenerimit dhe kompozicionit të mbeturinave komunale	Analiz e gjenerimit dhe kompozicionit është zbatuar	-	-	1	-	-	1
2.2	Studimi i fizibiliteti per modelin e operimit te qendres se grumbullimit dhe riperdorimit	Studimi i fizibilitetit është zbatuar	-	-	1	-	-	-
2.3	Zgjerimi i infrastrukturës ndarëse të mbeturinave në burim	% EF me ndarje ne burim	0 %	5 %	10 %	20 %	30 %	40 %
2.4	Riciklimi i mbeturinave të riciklueshme jo-degraduese	% e riciklimit te letres, kartonit, plastikes, metalit dhe qelqit	0 %	5 %	10 %	20 %	25 %	30 %
2.5	Riciklimi i mbeturinave bio-degraduese	% e riciklimit te mbeturinave ushqimore dhe mbeturinave tjera biodegraduese	0 %	5 %	10 %	20 %	25 %	30 %
2.6	Kontraktimi i operatorit të licencuar për grumbullimin dhe transportin dhe riciklimin e mbeturinave bio degraduese	Operatori është kontraktuar			1			

2.7	Studimi i fizibilitetit për modelin e operimit të qendrës së grumbullimit dhe ripërdorimit	Studimi i fizibilitetit është zbatuar				1		
2.8	Funksionalizimi i deponisë së MND	Procedurat administrative për funksionalizimin e deponisë janë zbatuar		1				
2.9	Studimi i fizibilitetit për modelin e operimit të grumbullimit, transportimit dhe riciklimit të MND në komune.	Studimi i fizibilitetit është zbatuar			1			
2.10	Kontraktimi i operatorit privat për MND	Operatori është kontraktuar				1		
2.11	Kontraktimi i operatorit privat për grumbullimin dhe transportin dhe riciklimin e mbeturinave të reciklueshme jo degraduese	Operatori është kontraktuar			1			

Analiza potencijala nastanka, sastava i reciklaže otpada u opštini

Predmetna analiza zasniva se na demografskim prognozama stanovništva.

Tabela 20: Parashikimet demografike të popullatës						
Vendbanimi	Numri i popullatës					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Qyteti (rritje / zbritje)		-	-	-	-	-
Qyteti (banorë)	10422	10422	10422	10422	10422	10422
Zona ruarle (rritje / zbritje)		-	-	-	-	-
Zona ruarle (banorë)	48456	48456	48456	48456	48456	48456
Total banorë	58878	59561	60251	60943	61858	62849

Prognoza stvaranja otpada je data u sledećim tabelama za opštinu Suva Reka.

Tabela 21: Parashikimi i gjenerimit të mbeturinave						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Popullata në zonën urbane	10422	10422	10422	10422	10422	10422
Gjenerimi për kokë banori ZU (kg/v)	265	265.76	265.80	265.85	265.82	265.85
Gjenerimi i mbeturinave ZU (kg/v)	2762	2770	2770	2771	2770	2771
Popullata në zonën rurale	48456	48456	48456	48456	48456	48456
Gjenerimi për kokë banori ZR (kg/v)	265	265.76	265.80	265.85	265.82	265.85
Gjenerimi i mbeturinave ZR (kg/v)	12878	12880	12882	12881	12882	12878

Gjenerimi vjetor i mbeturinave kg/v)	15647	15650	15653	15651	15653	15647
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Predviđanje sastava generisanog otpada je dato u narednim tabelama na osnovu studije sastava opštine Peć.

Tabela 22: Parashikimi i gjenerimit të mbeturinave sipas kompozicionit						
	Fraksioni	2023	2024	2025	2026	2027
%	Letër dhe karton	19.15%	19.19%	19.22%	19.24%	19.26%
	Qelq	6.45%	6.46%	6.47%	6.48%	6.49%
	Mbeturina bio-degraduese nga kuzhinat dhe mensat	34.45%	34.53%	34.58%	34.62%	34.64%
	Tekstil dhe veshjet	5.85%	5.86%	5.87%	5.88%	5.88%
	Pllastika	19.45%	19.49%	19.52%	19.55%	19.56%
	Metal	1.05%	1.05%	1.05%	1.06%	1.06%
	Të tjera	13.60%	13.63%	13.65%	13.67%	13.68%
ton	Letër dhe karton	2 996	3 003	3 009	3 011	3 015
	Qelq	1 009	1 011	1 013	1 014	1 016
	Mbeturina bio-degraduese ⁴	5 390	5 404	5 413	5 418	5 422
	Tekstil dhe veshjet	915	917	919	920	920
	Pllastika	3 043	3 050	3 055	3 060	3 062
	Metal	164	164	164	166	166
	Të tjera	2 128	2 133	2 137	2 139	2 141

Sledeća tabela prikazuje preliminarne ciljeve opštine Suareka, u vezi sa procesom ponovne upotrebe/recikliranja određenih frakcija komunalnog otpada kao što su papir, plastika, staklo, plastika i metal, kao i biorazgradivog otpada.

Tabela 23: Caqet e riciklimit					
Fraksioni	2023	2024	2025	2026	2027
Të riciklueshmet jo-degraduese %	5%	10%	15%	20%	25%
Të riciklueshmet jo-degraduese (ton)	361	723	1 086	1 450	1 815
Të riciklueshmet biodegraduese %	5 %	10 %	15 %	20 %	25 %
Të riciklueshmet biodegraduese (ton)	270	540	812	1 084	1 356

Međutim, za preciznije ciljeve ponovne upotrebe i reciklaže, opština Suareka će sprovesti studiju proizvodnje i sastava, kao i studiju o izvodljivosti odvajanja otpada na izvoru i reciklaže.

Unapređenje sistema separacije i reciklaže komunalnog otpada:

- Proširenje infrastrukture za izvorno odvajanje komunalnog otpada;

⁴ Mbeturina bio-degraduese nga kuzhinat dhe mensat

Opština Suva Reka je posvećena odvajanju komunalnog otpada na izvore. Oblici razdvajanja zavise od različitih faktora i mogu imati sledeće oblike:

- o Razdvajanje na dve "suve i mokre" frakcije sa prikupljanjem od vrata do vrata
- o Razdvajanje na tri frakcije "nebiorazgradivo recikliranje, "biorazgradivo i rezidualno" sa prikupljanjem od vrata do vrata
- o Razdvajanje na dve frakcije "suvo i mokro" sa sakupljanjem u zajedničke kontejnere
- o Razdvajanje na tri frakcije "nebiorazgradivo recikliranje, "biorazgradivo i rezidualno" sa sakupljanjem u zajedničke kontejnere
- o Odvajanje na više od tri frakcije "papir - staklo - plastika - metal", "biorazgradivo i rezidualno" sa sakupljanjem u zajedničkim kontejnerima

Oblik podele uslovljen je vrstom mesta stanovanja (stambeno i kolektivno stanovanje), budžetskim kapacitetom, reciklažnom infrastrukturuom i sl.

Međutim, vrsta odvajanja otpada biće određena planom reorganizacije usluga koji će opština izraditi.

U sledećoj tabeli je prikazan raspored separacije otpada na izvoru:

Tabela 24: Orari i ndarjes së mbeturinave në burim						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Mbulimi total me shërbim	95.6 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Mbulimi me ndarje në burim	-	10 %	15 %	20 %	30 %	40 %

- Sprovođenje šeme odvojenog prikupljanja, transporta i reciklaže nerazgradivog reciklažnog otpada:

Opština Suva Reka će sprovesti studiju izvodljivosti operativnog modela prikupljanja, transporta i reciklaže komunalnog otpada koja kao posebnu frakciju uključuje nerazgradivi otpad koji se može reciklirati. Studija će se zasnivati na analizi sastava, tržištu materijala za reciklažu i privatnom sektoru reciklaže, a takođe će uzeti u obzir zakonske zahteve i nacionalne politike upravljanja otpadom i najbolju praksu.

Prema strategiji otpada 2021 - 2030, predviđena je implementacija šeme sistema povrata depozita za ambalažu pića proizvođačima i trgovcima pića, što predstavlja značajan procenat ovog otpada. Strategija za otpad predviđa i rad reciklažnih centara u koje će se ovaj otpad slati. Međutim, dok se šema vraćanja depozita ne primeni i centar za reciklažu ne počne da radi, opština će pokušati da se udruži sa privatnim reciklerima u prikupljanju i transportu nerazgradivog materijala za reciklažu.

Tako će opština, u pogledu nebiorazgradivog reciklažnog otpada, implementirati:

- studija implementacije modela rada prikupljanja, transporta i odlaganja nerazgradivog reciklažnog otpada
- razvijanje partnerstva sa privatnim reciklerima za sakupljanje i transport ovog otpada
- Sprovođenje šeme odvojenog sakupljanja, transporta i reciklaže biorazgradivog komunalnog otpada

Slično nerazgradivom otpadu koji se može reciklirati, opština će sprovesti studiju izvodljivosti operativnog modela prikupljanja, transporta i reciklaže komunalnog otpada koja uključuje biorazgradivi otpad kao posebnu frakciju. Otpad koji će biti uključen u ovu frakciju biće otpad od hrane, korišćena jestiva ulja i otpad iz parkova, zelenih pijaca i javnih površina.

Prema strategiji, svaki region će imati centralizovani centar za kompostiranje u koji će se slati biorazgradivi otpad od hrane. Ali dok ovaj centar ne bude izgrađen i funkcionalan, opština će razmotriti razvoj lokalne šeme kompostiranja kroz angažovanje zainteresovanih privatnih operatera za prikupljanje i transport ovog otpada.

Opština će izgraditi lokalnu šemu za kompostiranje biorazgradivog otpada iz parkova, zelenih pijaca i javnih površina, koji bi zbog svojih specifičnosti trebalo da se kompostiraju lokalno jer je njihov transport skup i neefikasan.

Što se tiče korišćenih jestivih ulja, opština će tražiti od gastronomskih objekata koji proizvode ova ulja na veliko da potpišu važeće ugovore sa licenciranim operaterima jestivih ulja iz MESPI-a koji će vršiti organizovano sakupljanje ovih ulja. Opština će organizovati nadzor i inspekciju napretka ove organizacione šeme i izricati kazne u slučaju kršenja.

Dakle, opština će sprovesti, što se biorazgradivog otpada tiče:

- studija implementacije modela rada prikupljanja, transporta i odlaganja biorazgradivog komunalnog otpada
- razvoj lokalne šeme kompostiranja u partnerstvu sa privatnim reciklerima
- pregled prostorija u vezi sa otpadnim uljima

Održivo upravljanje kabastim i komercijalnim otpadom:

- Otvaranje centra za sakupljanje i ponovnu upotrebu:

Opština Suva Reka planira da otvori centar za sakupljanje i ponovnu upotrebu kabastog i komercijalnog otpada. Za otvaranje ovog centra opština će odrediti lokaciju za ovu namenu.

U ovom objektu građani će svoje nepoželjne predmete slati na sledeći način:

- Nameštaj i nameštaj
- Tekstil i odeća
- Kućni aparati i drugi kabasti otpad

Pored ovih nepoželjnih stvari građani mogu predati i gume, akumulatore, otpadno ulje i drugi otpad.

Kroz studiju izvodljivosti modela rada centra (centra), opština mora da analizira i odluči da li će sama upravljati ovim centrom ili će angažovati privatnog operatera.

Održivo upravljanje građevinskim otpadom i otpadom od rušenja:

Što se tiče MND, zakonom je predviđeno određivanje lokacije deponije, što je privremeno rešenje, i izgradnja i rad centra za sakupljanje i reciklažu ovog otpada, koji će, prema strategiji otpada, biti organizovan regionalno.

Prema zakonu, opština ugovara uslugu sa licenciranim operaterom, utvrđuje cenu usluge i da građevinari imaju pravo da odvajaju i recikliraju svoj otpad na gradilištu, kao i da ga transportuju do ovlašćenog odredišta.

Opština je odredila lokaciju deponije i sa JICA je u toku priprema procedura za funkcionalizaciju ovog centra. Opština će, nakon završetka procesa za davanje upravljanja ovim centrom/deponijom, uputiti fizička i pravna lica da otpad pošalju na ovu lokaciju kojom će upravljati licencirani izvođač radova sa kojim će opština takođe ugovoriti kako je predviđeno. po zakonu. Opština će postaviti sistem koji će, kao deo građevinske dozvole, zahtevati od građevinara da ima plan upravljanja otpadom koji predviđa količinu otpada koji će biti deponovan. Lokaciju na koju će se slati KD otpad određuje opština Široki. Takođe, inspekcija će vršiti nadzor nad sprovođenjem ovog plana i sprečiti odlaganje ovog otpada na neprikladnim mestima.

Kada regionalni centar postane funkcionalan, opština će otpad slati u ovaj centar. Takođe, naknade će biti određene na nivou opština koje će opsluživati ovaj centar za prikupljanje i reciklažu MND.

Međutim, opština će sprovesti studiju izvodljivosti operativnog modela prikupljanja i transporta OND kao i njihovu reciklažu od strane građevinara.

Održivo upravljanje medicinskim otpadom:

Opština, odnosno Direkcija za zdravstvo, ali i Uprava za inspekciju će nadgledati upravljanje bolničkim otpadom u skladu sa zakonima na snazi.

Opštinski inspektor za životnu sredinu će vršiti inspekcijski nadzor nad upravljanjem otpadom, uključujući i medicinski otpad, u ovom slučaju, na osnovu člana 62, 63, 65. i 66. Zakona o otpadu.

Opština – nadležna direkcija za zdravstvo će direktno od građana obezbediti i postaviti kontejnere za odlaganje neiskorišćenih lekova sa isteklim rokom trajanja.

Proizvođači javnog i privatnog medicinskog otpada tokom obavljanja zdravstvene delatnosti, odlagaće svoj otpad na način da se otpad razvrsta po vrstama u odgovarajuće kontejnere, kontejnere ili kese koje im obezbede, sve dok ga ne prikupi licencirani operater koji prerađuje. i

upravlja njima. Opštinska inspekcija u saradnji sa resorom za zdravstvo obezbediće sprovođenje ove zakonske obaveze.

Javni i privatni operateri kao veliki proizvođači opasnog medicinskog otpada će sačiniti plan upravljanja medicinskim otpadom, a postojanje ovog plana i njegovo sprovođenje će kontrolisati opštinska inspekcija u saradnji sa resorom zdravstva.

Ukoliko zdravstvene ustanove ne tretiraju bolnički otpad koji same proizvode, onda moraju imati ugovor sa licenciranim operaterima za tretman ovog otpada. Opštinska inspekcija će u saradnji sa resorom za zdravstvo proveriti da li su ovi ugovori zaključeni i da li se sprovode.

Održivo upravljanje životinjskim otpadom iz klanica:

Prema strategiji otpada, životinjski otpad iz klanica biće poslat u centar za prikupljanje i reciklažu u Halilaku koji je izgradila EU. Međutim, ovaj centar još uvek ne radi, što nas onemogućava da organizujemo ovu šemu.

Opština će organizovati ovu uslugu za prelaznu fazu do funkcionisanja centra tako što će ovaj otpad poslati od operatera za prikupljanje otpada da ga odloži kroz proces zakopavanja i dezinfekcije i istovremeno sagledati mogućnost angažovanja privatnih operatera sa licencom AVUK-a. koji vrše organizovano sakupljanje ovog otpada u postrojenjima za tretman.

Mesnice, klanice i mesoprerađivačke industrije moraju da obezbede posebne hermetičke kontejnere u koje će bacati životinjski otpad do momenta sakupljanja i da imaju važeće ugovore sa operaterom koji će periodično proveravati opština.

Aktivnost podizanja svesti o ponovnoj upotrebi i reciklaži otpada:

Opština će organizovati informativne kampanje komunikacije sa javnošću u vezi sa odvajanjem, ponovnom upotrebom i reciklažom komunalnog otpada i drugih kategorija.

Informacije će pojasniti kako otpad treba baciti u posebne kontejnere/korpe, za slanje otpada u centar za sakupljanje i ponovnu upotrebu, i prenosiv. Kampanja će biti organizovana sa ciljem da se školskim ustanovama podigne nivo ekološkog obrazovanja.

3.5 Cilj br. 3: Pružanje kvalitetnih, efikasnih i održivih usluga MM

Cilj 3 se odnosi na komponentu usluge prikupljanja i transporta komunalnog otpada i drugih kategorija otpada u nadležnosti opštine. Ovaj cilj ima za cilj poboljšanje kvaliteta usluga sa naglaskom na aspekte finansijske stabilnosti i troškova.

Tabela 33: Korniza strategijske e objektivit 3

Nr.	Aktiviteti / masa	Treguesi	Vlera bazë	Caku				
			2022	2023	2024	2025	2026	2027

3.1	Mbulimi me shërbim të grumbullimit dhe transportit të mbeturinave komunale	% e popullatës së shërbyer me shërbim të grumbullimit dhe transportit të mbeturinave komunale	95.6 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
3.2	Plani i ri operativ për shërbim të grumbullimit dhe transportit të mbeturinave komunale	Plani operativ është hartuar / reviduar dhe miratuar	-	1				
3.3	Digjitalizimi i sistemit të grumbullimit dhe transportit të mbeturinave	Digjitalizimi i sistemit të grumbullimit dhe transportit të mbeturinave është zbatuar	-	-	1	-	-	-
3.4	Marrja përsipër e faturimit dhe arkëtimit nga komuna për shërbimin e grumbullimit të mbeturinave	Komuna ka marrë përsipër faturimin dhe arkëtimin	-	-	1	-	-	-
3.6	Zgjidhja e statusit të rasteve sociale	Pagesa e faturave për rastet sociale është zgjidhur	-	-	1	-	-	-

Slede ključne mere i aktivnosti cilja 3:

3.5.1.1 Proširenje pokrivenosti uslugama sakupljanja i transporta otpada

Sledeće tabele daju raspored proširenja usluga i podaci o stanovništvu su dobijeni od ASK.

Opština je posvećena proširenju pružanja usluga na čitavoj svojoj teritoriji. Strategija proširenja je da se u početku obezbedi puna usluga u urbanom području, kao i pokrivenost uslugama za ruralno područje.

Tabela 26: Strategija e zgjerimit me shërbim						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Mbulimi me shërbim	95.6 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Unapređenje kvaliteta pružanja usluga prikupljanja i transporta otpada

Opština će izraditi novi operativni plan koji će sačiniti plan reorganizacije usluga koji će rezultirati poboljšanjem kvaliteta usluga kroz

- Optimizacija sabirnih mesta i učestalosti pružanja usluga:
- Obezbeđivanje adekvatne infrastrukture za sakupljanje i transport komunalnog otpada:

Opština će digitalizovati sistem prikupljanja otpada, čime će se poboljšati kvalitet i efikasnost usluge. Ovaj sistem će pružati informacije o kretanju kamiona, informacije o lokaciji kontejnera, nivou napunjenosti i druge relevantne informacije, a isti će biti integrisan sa bazom podataka o korisnicima.

Opština će preduzeti informativnu kampanju za informisanje građana o novom načinu prikupljanja otpada, uključujući način bacanja otpada, učestalost pružanja usluge i slično.

Unapređenje kvaliteta pružanja usluge prikupljanja i transporta kabastog otpada

Što se tiče sakupljanja kabastog otpada, opština će prvo odrediti lokaciju, a zatim izgraditi i operacionalizovati centar za sakupljanje i ponovnu upotrebu kabastog otpada. Opština će pre funkcionisanja sprovesti informativnu kampanju putem koje će građane informisati o ovom centru, vrsti otpada koji se može slati u ovaj centar, radnom vremenu itd.

Poboljšanje operativne i troškovne efikasnosti

Opština je kao cilj definisala poboljšanje operativne efikasnosti i otpada u cilju poboljšanja finansijske stabilnosti. Glavni stubovi ovog plana su optimizacija efikasnosti osoblja i potrošnje goriva.

Poboljšanje efikasnosti osoblja

Opština će sprovesti sledeće aktivnosti na unapređenju efikasnosti osoblja pružalaca javnih usluga:

- Kontrola (zamrzavanje) zapošljavanja novog administrativnog osoblja i obuka postojećeg osoblja
- Proširenje uslužnog područja
- Diverzifikacija i proširenje usluga
- Razvoj i praćenje indikatora efikasnosti osoblja

Službenici MM i druga lica uključena u planiranje, praćenje i nadzor upravljanja otpadom moraju održavati strogu kontrolu broja osoblja prema sledećoj tabeli:

Tabela 27: Efikasiteti i stafit						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Stafi direkt		-	-	-	-	-
Stafi indirekt dhe administrativ		-	-	-	-	-
Amvisëritë e shërbyera		-	-	-	-	-
Konsumatorët e shërbyer		-	-	-	-	-
Efikasiteti i stafit për konsumatorë të shërbyer		-	-	-	-	-

Ideja je da se smanji administrativno osoblje u odnosu na direktno osoblje

Efikasiteti i stafit për konsumatorë të shërbyer	7.4	-	-	-	-	-
--	-----	---	---	---	---	---

Poboljšanje troškovne efikasnosti sakupljanja i potrošnje ulja

Potrošnja nafte je jedna od najvećih stavki tekućih troškova operatera usluga, oko 15% tekućih troškova na nivou sektora, a to se u velikoj meri pripisuje operativnoj neefikasnosti, ali i lošem upravljanju.

Predložene mere/aktivnosti uključuju:

- Revizija operativnog plana (reorganizacija područja i optimizacija trasa i učestalosti prikupljanja)
- Zamena starih kamiona novim ili funkcionalnim kamionima (polovni)
- Jačanje interne kontrole
- Razvoj i praćenje pokazatelja učinka potrošnje nafte
- Razvoj i praćenje indikatora performansi jediničnih troškova prikupljanja i transporta

Poboljšanje finansijskih performansi pružanja usluga

Opština je kao cilj definisala poboljšanje finansijske stabilnosti pružanja usluga. Glavne mere za poboljšanje finansijske stabilnosti su:

- Donošenje naknade za sakupljanje i transport otpada po principu pokrića troškova

Preuzimanje naplate i naplate od strane opštine

3.6 Cilj br. 4: Uklanjanje divljih deponija

Ovaj cilj se odnosi na trenutnu situaciju na terenu, gde se svake godine identifikuje određeni broj divljih deponija. U cilju popravljavanja situacije, opština Podujevo će se obavezati da će organizovati čišćenje ovih lokacija zagađenih đubretom i da će svake godine postavljati informativne i znake za podizanje svesti da se smeće ne baca.

Tabela 28: Korniza strategjike e objektivit 4								
Nr.	Aktiviteti / masa	Treguesi	Vlera bazë	Caku				
			2022	2023	2024	2025	2026	2027
4.1	Pastrimi i vend hudhjeve ilegale të mbeturinave	Pastrimi është realizuar	-	1	1	1	1	1
4.2	Fushatë informuese	Deponite ilegale reduktohen vazhdimisht	-	1	1	1	1	1
4.3	Inspektim dhe monitorim	Shqiptimi i gjobave		1	1	1	1	1

3.7 Cilj 5: Razvoj institucionalnih kapaciteta za upravljanje otpadom

Tabela 29: Korniza strategjike e objektivit 5								
Nr.	Aktiviteti / Masa	Treguesi	Vlera bazë	Caku				
			2022	2023	2024	2025	2026	2027
5.1	Revidimi i RrK të MM	RrK e MM është reviduar	-	-	1	-	-	-
5.2	Emërimi i zyrtarit / Formimi i njësitit	Zyrtari i MM është emëruar/Sektori është formuar	1	-	-	-	-	-

5.3	Kalimi i procesit tariforë	Tarifat e reja janë kalkuluar dhe miratuar	-	-	1	-	-	-
5.4	Kontraktimi i operatorit për grumbullim dhe transport të mbeturinave komunale	Operatori i licencuar është kontraktuar	-	-	1	-	-	-
5.5	Programi i trajnimit dhe mbështetjes së proceseve për komunën dhe operatorët	Programi zbatohet	-	-	1	-	-	-

Izrada i usvajanje planova upravljanja komunalnim otpadom

Opština ispunjava ovu obavezu tokom 2022. godine. Očekuje se da će plan biti završen do kraja 2022. godine, a nacrt će biti predstavljen Skupštini opštine na usvajanje u skladu sa važećim procedurama. Opština planira da odobri plan tokom 2022. godine, a plan će trajati do 2027. godine, gde opština planira da prođe proces revizije u skladu sa zakonom.

- Izrada i usvajanje opštinske uredbe za upravljanje otpadom

Opština je odobrila opštinsku uredbu MO, ali je planirano da se ista revidira tokom 2024. godine kako bi se ažurirale promene koje proizilaze iz zakonskih izmena.

- Imenovanje opštinskih službenika ili osnivanje jedinice za MM

Opština je ovu obavezu sprovela imenovanjem opštinskog službenika MUP-a.

- Imenovanje inspektora za životnu sredinu

Opština je sprovela ovu obavezu imenovanjem inspektora za životnu sredinu Ministarstva unutrašnjih poslova.

- Polaganje tarifnog procesa

Opština je prošla tarifni proces i planira da se podvrgne istom 2024. kako bi se odrazila promena troškova i drugih relevantnih parametara.

- Sprovođenje programa obuke i procesne podrške za opštinu i operatere

Ovaj program će biti dizajniran da poveća kapacitete u sprovođenju procesa kao što su revizija i implementacija PKMM, izmena RrK MO, donošenje tarifnog procesa, izrada i praćenje ugovora o uslugama i javno- privatna partnerstva, implementacija šeme proširene odgovornosti proizvođača i šeme povrata depozita, cirkularna ekonomija, reciklaža otpada i sl.

4 MM plan u vanrednim uslovima

Opštine moraju planirati MM u vanrednim uslovima u skladu sa zahtevima Zakona br. 04/l-027 za zaštitu od elementarnih nepogoda i drugih nepogoda, nacionalni plan reagovanja u vanrednim situacijama Agencije za upravljanje vanrednim situacijama i drugi relevantni dokument.

Prema zakonu, katastrofama se smatraju događaji izazvani velikim prirodnim silama ili drugim nekontrolisanim silama koje ugrožavaju živote ljudi, životinja i imovine. Katastrofe obuhvataju: zemljotrese, poplave, klizišta, požare, izbijanje zaraznih bolesti, nezgode u drumskom, železničkom i vazdušnom saobraćaju, požare, ekološke i industrijske udes, ratne i vanredne situacije itd.

Poslednji događaj koji se kvalifikovao za vanrednu situaciju ili katastrofu je pandemija Covid 19, koja nam je donela korisna iskustva, pa će opština izmeniti opštinski plan reagovanja u vanrednim situacijama dodavanjem poglavlja o upravljanju uslugom otpada u vanrednim uslovima.

5 Finansijski, akcioni i plan praćenja

U sledećoj tabeli prikazani su kapitalni projekti koji će podržati realizaciju ciljeva plana koji se finansiraju iz opštinskog budžeta, sufinansiranje sa drugim opštinama ili sa vladom, kao i projekti finansirani iz eksternih izvora kao što su Vlada, donatori, ili privatni kapital.

Tabela 38: Plani finansijski, veprimit dhe monitorimit - Objektivi 1 „Parandalimi dhe reduktimi“								
Masat dhe aktivitetet	Njësitë përgjegjëse	Afati i implementimit dhe buxheti					2023 - 2027	Burimi i financimit
		2023	2024	2025	2026	2027		
Riorganizimi i shërbimit				60,000 €			60,000 €	
○ Plani i riorganizimit të shërbimit	DSHP			10,000 €			10,000 €	Komuna
○ Sigurimi i infrastrukturës matëse	DSHP			50,000 €			50,000 €	Donacion
Zbatimi i tarifave volumetrike			10,000 €				10,000 €	
○ Kalimi i tarifave PAYT (procesi)	DSHP		2,500 €				2,500 €	Komuna
○ Azhurnimi i softuerit të faturimit	DSHP		7,500 €				7,500 €	Komuna
○ Zbatimi i tarifave PAYT	KRM			x				KRM
Nxjerrja e pakos stimuluese për bizneset				2,500 €			2,500 €	
○ Studimi i mënyrës së futjes së stimujve fiskal	DSHP			2,500 €			2,500 €	Komuna

○ Pakoja e lehtësimeve fiskale	DSHP			x				Komuna
Shpërndarja e komposterëve për EF dhe restaurante ⁵	DSHP	12,00 0 €	24,00 0 €	24,00 0 €	24,00 0 €	36,00 0 €	120,00 0 €	50% Komuna; 50% Donacion
Rritja e ndërgjegjësimit për çështjet e minimizimit		700 €	700 €	700 €	700 €	700 €	3,500 €	Komuna
○ Fushata e vetëdijësimit	DSHP	700 €	700 €	700 €	700 €	700 €	3,500 €	Komuna
Total objektiva 1 - Parandalimi dhe reduktimi i krijimit të mbeturinave		12,70 0 €	34,70 0 €	87,20 0 €	24,70 0 €	36,70 0 €	186,00 0 €	

Tabela 39: Plani financiar, veprimet dhe monitorimit - Objektivi 2 „Ripërdorimi dhe riciklimi“

Masat dhe aktivitetet	Njësi përgjegjëse	Afati i implementimit dhe buxheti					2023 - 2027	Burimi i financimit
		2023	2024	2025	2026	2027		
Studimi i gjenerimit dhe kompozicionit të mbeturinave	DSHP		5,000 €				5,000 €	Komuna
Ndarja dhe riciklimi i mbeturinave komunale		5,000 €	5,000 €	110,000 €	5,000 €	5,000 €	130,000 €	
○ Studim i fizibilitetit të ndarjes dhe operimit	DSHP			25,000 €			25,000 €	Komuna
○ Zgjerimi i mbulimit të ndarjes në burim	DSHP	5,000 €	5,000 €	5,000 €	5,000 €	5,000 €	25,000 €	Komuna
○ Kontraktimi i operatorit të riciklueshmeve	DSHP			5,000 €			5,000 €	Komuna
○ Zhvillimi i skemës lokale të kompostimit	DSHP			75,000 €			75,000 €	Donatori
○ Inspektimi i lokaleve gastronomike për vajëra	DSHP	x	x	x	x	x		
○ Bashkimi i skemës ndërkomunal të kompostimit	DSHP							Komuna
Menaxhimi i mbeturinave të vëllimshme dhe komerciale		15,000 €	75,000 €				90,000 €	
○ Studimi i fizibilitetit	DSHP	15,000 €					15,000 €	Komuna

⁵ Furnizimi me komposterë: Vitet 2023 100, 2024 - 2026 nga 200 dhe viti 2027 300 komposterë.

○ Ndërtimi i qendrës së grumbullimit/ripërdorimit ⁶	DSHP		75,00 0 €				75,00 0 €	Komuna / donatori
○ Funksionalizimi i qendrës	DSHP			x				Komuna
Menaxhimi i mbeturinave nga ndërtim demolimi			28,00 0 €	150,0 00 €			178,0 00 €	
○ Caktimi i lokacionit	DSHP							
○ Kontraktimi i operatorit	DSHP		5,000 €				5,000 €	Komuna
○ Caktimi i tarifave	DSHP		3,000 €				3,000 €	Komuna
○ Studimi i fizibilitetit			20,00 0 €				20,00 0	
○ Rehabilitimi i qendrës së MND ⁷	DSHP			150,0 00 €			150,0 00 €	Komuna / donatori
○ Bashkimi i skemës ndërkomunale të menaxhimit	DSHP					x		Komuna
Menaxhimi i mbeturinave shtazore								
○ Lehtësimi i kontraktimit të operatorit privat		x	x					
○ Inspektimi i zbatimit		x	x	x	x	x		
Menaxhimi i mbeturinave medicinale								
○ Inspektimi i zbatimit		x	x	x	x	x		
Fushatat e vetëdijësimit		700 €	700 €	700 €	700 €	700 €	3,500 €	Komuna
Total objektiva 2 – Riciklimi dhe ripërdorimi		20,70 0 €	163,7 00 €	330,7 00 €	5,700 €	5,700 €	406,5 00 €	

Tabela 32: Plani financiar, veprimit dhe monitorimit - Objektivi 3 „Ofrimi i shërbimeve cilësore, efikase dhe të qëndrueshme“

Masat dhe aktivitetet	Njësi përgjegj ës	Afati i implementimit dhe buxheti					2023 - 2027	Burimi i financi mit
		2023	2024	2025	2026	2027		

⁶ Për komunën e Suharekës parashihet ndërtimi i një qendre të ripërdorimit. Buxheti përfshin infrastrukturën përcjellëse të qendrës si rrethoja, kamerat, bazamenti, kontejnerët, etj.

⁷ Fizibiliteti, rrethoja, makineria dhe pajisjet e nevojshme për menaxhimin e qendrës

Përmirësimi i cilësisë së shërbimit		47,500 €	263,50 0 €	198,5 00 €	23,50 0 €	23,500 €	556,50 0 €	
○ Përditësimi i planit operativ	DSHP	25,000 €					25,000 €	Komun a
○ Digjitalizimi i sistemit të grumbullimit	DSHP		100,00 0 €				100,00 0 €	Donato r
○ Furnizimi me shporta 120 l	DSHP							Donato r
○ Furnizimi me shporta 240 l	DSHP						€	Donato r
○ Furnizimi me shporta të rrugëve	DSHP		1,000 €	1,000 €	1,000 €	1,000 €	4,000 €	KRM
○ Furnizimi me kontejnerë metalik 1.1 m3 ⁸	DSHP	22,500 €	22,500 €	22,50 0 €	22,50 0 €	22,500 €	112,50 0 €	Donato r
○ Furnizimi me kamionë 10t	KRM			175,0 00 €			175,00 0 €	Donato r
○ Furnizim me autocisternw	KRM		100,00 0 €				100,00 0 €	Donato r
○ Furnizim me autofshesa	KRM		40,000 €				40,000 €	Donato r Komun w
Përmirësimi i performancës operative dhe financiare		- €	20,00 €	- €	- €	- €	20,000 €	
○ Marrja përsipër e faturimit nga komuna	DSHP/ KRM			x				Komun a
○ Zhvillimi i softuerit të faturimit	DSHP/ KRM		20,000 €				20,000 €	Komun a
○ Monitorimi I performancës	DSHP/ KRM	x	x	x	x	x		Komun a
Kampanja informative	OJU	750 €	750 €	750 €	750 €	750 €	3,500 €	Komun a
Total objektiva 3 - Ofrimi i shërbimeve cilësore, efikase dhe të qëndrueshme		48,250 €	284,25 0 €	199,2 50 €	24,25 0 €	24,250 €	580,25 0 €	

Tabela 33: Plani financiar, veprimit dhe monitorimit - Objektivi 4 „Deponimi i sigurtë si mjeti i fundit“

⁸ Çdo vit nga 50 kontejnerë 1.1 m3

Masat dhe aktivitetet	Njësiti përgjegj ës	Afati i implementimit dhe buxheti					2023 - 2027	Burimi i financi mit
		2023	2024	2025	2026	2027		
Caktimi i tarifave të shërbimit të deponimit	DSHP		5,000 €				5,000 €	Komun a
Eliminimi i deponive ilegale	DSHP	3,000 €	3,000 €	3,000 €	3,000 €	3,000 €	15,000 €	Komun a
Inspektimi dhe masat detyruese	Inspekt orati	x	x	x	x	x		Komun a
Total objektiva 4 – Deponimi i sigurtë si mjete i fundit		3,000 €	8,000 €	3,000 €	3,000 €	3,000 €	20,000 €	

Tabela 34: Plani financiar, veprimet dhe monitorimit - Objektivi 5 „Zhvillimi i kuadrit dhe kapaciteteve institucionale për MM“

Masat dhe aktivitetet	Njësiti përgjegj ës	Afati i implementimit dhe buxheti					2023 - 2027	Burimi i financi mit
		2023	2024	2025	2026	2027		
Revidimi i RrK të MM	DSHP		5,000 €				5,000 €	Komun a
Emërimi i zyrtarit / Formimi i njësitet	DSHP							Komun a
Kalimi i procesit tarifarë	DSHP			3,500 €			3,500 €	Komun a
Kontraktimi i operatorit për grumbullim dhe transport të MK	DSHP			5,000 €			5,000 €	Komun a
Programi i trajnimit dhe mbështetjes së proceseve	DSHP	15,000 €	15,000 €	15,000 €	15,000 €	15,000 €	75,000 €	Komun a
Hartimi i planit të menaxhimit të shërbimit të mbeturinave në kushte emergjente si pjesë e planit të emergjencave të komunes.			3,000 €				3,000 €	
Total objektiva 5 – Zhvillimi i kuadrit dhe kapaciteteve institucionale		15,000 €	23,000 €	23,500 €	15,000 €	15,000 €	91,500 €	

